

renew europe.

З Е Л Е Н П А К Т **д и г и т а л н а т р а н с ф о р м а ц и я**

възможности за конкурентоспособността
на българската икономика

София 2021

**renew
europe.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Искра Михайлова	6 стр.
Маргрете Вестагер	9 стр.
Томислав Дончев	16 стр.
Кирил Домусчиев	18 стр.
Стоян Ставрев	21 стр.
Европейският зелен пакт – новата стратегия на Европа	26 стр.

Програма на уебинара:

Искра Михайлова – зам.председател на групата Обнови Европа в Европейския Парламент

11:30 ч.

Томислав Дончев – Заместник министър-председател на Република България
Тема: Зеленият пакт и дигиталната трансформация в Националния план за възстановяване и устойчивост

12:15 ч.

Мартина Длабайова – Евродепутат, координатор в комисията ИТРЕ на Европейския парламент
Тема: Ролята на МСП за зелената и

12:40 ч.

Стоян Ставрев

Управител и собственик на Българска консултантска организация (БКО)

Тема: Индустриална симбиоза – успешни модели и инструменти за преход на бизнеса към кръгова икономика

13:10 ч.

11:35 ч.

Маргрете Вестагер

Изпълнителен заместник-председател на Европейската Комисия, с ресор "Европа, подготвена за цифровата ера"
Ключово изказване и дискусия с участниците

12:30 ч.

Кирил Домусчиев – Председател на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ)

Тема: Позиция на българския бизнес по Зеления Пакт и дигиталната трансформация: възможности и предизвикателства

12:55 ч.

Лъчезар Борисов – Министър на икономиката на Република България

Тема: Зелена и дигитална трансформация на българската икономика

13:25 ч.

Закриване на Конференцията – **Искра Михайлова** – заместник-председател на групата Обнови Европа

Искра **Михайлова**

зам.председател на групата
Обнови Европа в Европейския
Парламент,
член на Европейския парламент

Добър ден на всички, които се включиха за участие в онлайн конференцията, посветена на отражението на Зеления пакт и Дигиталната трансформация върху конкурентоспособността на българската икономика.

За мен е удоволствие да благодаря преди всичко на заместник председателя на ЕК г-жа Маргрете Вестагер, която намери време в изключително натоварената си програма и ще участва в нашата конференция.

Благодаря на ръководството и екипа на КРИБ за тяхното партньорство, участие в подготовката и ангажираност с темата.

Благодаря на вицепремиера на Р.България г-н Томислав Дончев за съдействието и ангажимента.

Срещаме се в началото на 2021 година – годината, в която активно ще работим за преодоляване на здравните, икономически и социални последици от пандемията на Ковид 19. 2020 беше година, в която повече от 90 милиона граждани на света бяха заразени с Ковид 19, стотици хиляди загубиха живота си и близките им живеят с болката и загубата. 2020 беше година, в която здравните

системи бяха подложени на тежък натиск и се справиха с неимоверните усилия на лекари, медицински персонал и доброволци и дарители. 2020 беше и година на натиск върху световната и европейска икономика. Научихме какво е локдаун и заживяхме в дигитален свят, лишихме се от обичайни услуги и развлечения, замислихме се за това как в бъдеще светът ще изгражда своето ежедневие и ще развива икономиката си. Завърши и дългия процес на Брекзит, което е специфично предизвикателство за ЕС. Но 2020 година беше и година на обединение и мобилизация. Особено за ЕС.

Страните членки осъзнаха , че никой не може да се справи сам с пандемията. Европейската комисия поема своята роля на лидер и насочваща процесите институция, въпреки безспорните грешки и многото критики, някои от които неоснователни. Комисията поема огромната отговорност да подкрепи страните членки както в мерките срещу здравната криза, така и в съхраняването и функционирането на Европейския общ пазар и свободното движение на стоки, така и в подкрепата за бизнеса във всяка отделна страна. Европейската комисия, Европейският парламент и Съветът на ЕС успяха да постигнат споразумение по ключови инициативи, които ще определят бъдещето на ЕС за години напред – договорена беше Многогодишната финансова рамка, постигна се съгласие по Механизма за възстановяване, по много от програмите на ЕС за следващите години вече има споразумение на съ-законодателите. Благодарение на усилията на ЕК Зеленият пакт и дигиталната трансформация безспорно се превърнаха в двата основни елемента на новата стратегия за развитие на ЕС. Ако се проследят поредицата инициативи и законодателни предложения на ЕК през 2020, ще се види ясно как се запълва пъзелът на законодателната и нормативна рамка за приложение и реализация на Зеления пакт и дигиталната трансформация. Няма да влизам в подробности, защото днес ние имаме възможност да чуем Изпълнителния вицепрезидент на ЕК, Маргрете Вестагер, която е двигател на огромната работа, свършена от ЕК както за икономическата подкрепа на страните членки,

така и за изграждане на философията на дигиталния преход.

В началото на 2021 година от огромно значение е как страните членки ще приложат и реализират тази стратегия за растеж като извлекат най-положителен ефект за своите граждани и икономики. Как ще я превърнат от предизвикателство във възможност. Затова се срещаме днес – да съберем на едно място визията и възможностите, създадени от ЕК, намеренията и плановете на българската държава и погледа на бизнеса, който трябва да реализира, приложи и постигне максимален ефект, който ще допринесе за догонващо развитие на страната ни и превръщането и в основен икономически фактор в европейското семейство.

Има още нещо, което непременно бих искала да подчертая – конференцията ни се провежда с подкрепата на групата Обнови Европа в ЕП. Аз имам честта на бъда заместник председател на тази група и активно да работя за реализирането на нейните приоритети. Обнови Европа активно работи за реализацията на Зеления пакт и дигиталната трансформация. Последователно въвежда техните приоритети и мерки във всяко законодателно досие. С цената на тежки преговори отстоява принципите им на политическо ниво и в икономически решения.

Наша гордост е, че Маргрете Вестагер е от нашето семейство. Без повече да губя време давам думата на Изпълнителния вицепрезидент на ЕК Маргрете Вестагер.

Маргрете Вестагер

изпълнителен
заместник-председател на ЕК

Добро утро и благодаря за поканата да говоря днес. Само няколко дни са минали от началото на 2021 г., но тя вече се усеща специална.

Из цяла Европа се разпространяват първите ваксини. Все още не е пролет, но сега е моментът да подготвим земята (почвата) за новия разтеж, да я насърчим да бъде възможно най-силна и устойчива.

В този процес се нуждаем както от конкурентоспособност и иноваци, така и от нашият Единен пазар. От векове Европа е заемала челно място в света на иновациите, които способстват производителността и ни правят по-добри. Ще дам само един пример: Клапановата турбина е измислена в Европа преди повече от век и постави началото на използването на водноелектрическа енергия от десетилетия. Преди няколко години, финансираният от ЕС проект – Водендракон, успешно внедри клапановата турбина в процеса на генериране на електричество от океанските вълни – огромно технологично предизвикателство и още едно парче от пъзела на зелената енергия.

Европа е все още водеща сила в областта на

иновациите. Когато става въпрос за достижения в областта на проучванията и иновациите, нашите университети и компании заемат водещо място във всички сфери на технологиите. Това е резултат от постоянната политика за насърчаване и стимулиране на съвършенството; това е принципът, който използваме, когато разгръщаме Европейските фондове за проучване и иновации. Този висок резултат е нещо, върху което ще работим, за да го запазим.

Но иновациите сами по себе си не са достатъчни. Необходимо е да насочим усилията си във внедряването на тези иновации на пазара и да разгърнем техните мащаби. Много често виждаме европейските идеи да се превръщат в продукти и услуги на чуждите пазари, докато европейските фирми изостават с внедряването им. Ето защо е необходимо Европейската изследователска общност да засили връзката между изследванията, иновациите и икономиката. Също така трябва да бъдем сигурни, че пазарите ни работят ефективно и честно, така че бизнесът да може да доставя стойност и да тласка напредъка. Това е основната задача на Общия пазар.

Инвестиране в технологиите и Кръговата икономика. COVID засегна неблагоприятно всички сфери, но ние трябва да го използваме като възможност за разтеж на икономиката, който е „по-зелен“ и устойчив. Както и да

се уверим, че ще се възмолваме по-добре от новите технологии. Това е идея, която стои в основата на новия Европейски план за възстановяване. Планът предлага невиджани до сега мащаби и визия, защото за първи път ЕС разгръща такъв обем на финансови ресурси. Всичко това под формата на Възстановителни и устойчиви инструменти с повече от 672,5 милиара евро в безвумездни помощи и заеми, от които повече от 10 милиарда евро са предоставени на България, като тези средства са извън бюджета на ЕС. Всичко това, ще способства насърчаването на икономическия растеж в предстоящия процес на възстановяване.

Изключително важно е да се отбележи, че публичните средства сами по себе си няма да са достатъчни. Успехът може да бъде постигнат единствено чрез постигане на синергия между частните инвестиции и чрез дигитализацията. Ясен пример за това са мрежите с голям капацитет. Чрез комбинацията от реформи и инвестиции, държавите членки, в това число и България, трябва да осигурят бързото преминаване към такива мрежи. По този начин не само ще се спомогне за преодоляване на разграничението село/град, но също така ще способства за намаляване на интензивността на дигиталния преход, поради по-голямата енергийна ефективност на оптичните мрежите. През последния бюджет на ЕС телекомуникациите бяха една от трите области, финансирани от Механизма за свързана Европа. Само за телекомуникации, България вече получи 5 милиона евро по този Механизъм.

В новия бюджет на ЕС се постави още по-силен акцент на дигитализацията. Европейската програмата за дигитализация ще разполага с 7.5 милиара през идните 7 години.

Финансирането на сифровия преход чрез Плана за възстановяване е допълнение на всичко това. В новия план на ЕС, широколентовите мрежи попадат в проекта „Свързаност“, който е една от седемте области, попадащи в нашите стратегически насоки в механизмите за Възстановяване и Устойчивост.

Друг важен проект от Плана е наречен „Модернизиране“, който се фокусира върху подобряване на администрацията чрез електронното правителство. Това е конкретен проект, с голямо практическо значение, за внедряване на дигиталните достижения в публичния сектор.

Това е така, тъй като електронното правителство отговаря по-добре на нуждите на гражданите – намалявайки административната тежест, се намалява и цената за бизнеса. Не само това, то ще повиши прозрачността и отчетността, което от своя страна ще помогне в борбата с корупцията. В допълнение, тази година ще подобрим рамката на Европейската електронна идентификация, за да предоставим на гражданите по-голям контрол върху данните им в интернет.

Посрещането на тези нужди е свързано с провеждането на амбициозна реформа. То трябва да бъде извършено и в съответствие с нашата Политика за държавна помощ, която цели да гарантира честен и конкурентноспособен вътрешен пазар. За да сме сигурни, че това ще се случи, ще осигурим на държавните членки насоките и инструментите, от които се нуждаят, за да изградят техните национални Планове за възстановяване и устойчивост в съответствие с тези на ЕС. Следва да отбележа, че България вече публикува своя план и обществения диалог все още продължава. Надяваме се да си взаимодействаме с властите във всички аспекти.

Финансирането по Плана за възстановяване трябва също така да подпомогне и зеления преход. Всъщност голяма част от това, което ще направим в подпомагането на цифровия преход ще помогне и за постигането на целите ни в областта на декарбонизацията. Вече споменах оптичните мрежи, но може също така да помислите за внедряването на изкуствения интелект, за да се справите с трафика в градовете – изключително важен елемент в процеса на постигане на „умните градове“. Това има потенциала да намали драстично въглеродните емисии в транспортния сектор, като в същото време намали задръстванията. Това е само една от възможностите, които можем да постигнем, ако продължим усилията си в областта на свързаноостта във всички области на ЕС, включително и 5G.

Инвестиране в хората

Тези технологии са вълнуващи. Но за да е възможно те да работят, ние зависим най-вече от хората. Достъпа до високо обхватни мрежи няма да има значение, ако хората не разполагат с необходимите знания и умения.

Фонда за възстановяване и устойчивост е създаден, вземайки предвид това предизвикателство. В допълнение към съществуващите механизми за финансиране в ЕС като Хоризонт „Европа“ и Европейския социален фонд плюс, в сътрудничество с Плана за действие в областта на цифровото образование, който възприехме миналия септември, искаме да подкрепим държавите членки в техните усилия за цифрово образование.

Това ще бъде постигнато по три начина: Първо, като внедрим технологиите в настоящата учебна среда. Второ, като дадем възможност на хората да придобият нори знания и умения, които са им необходими, за да учат и работят в Дигиталния век. Трето, като използваме анализи и цифрови инструменти, за да подобрим начина на преподаване и достигнем до учениците в неравностойно положение, като например направим учебния процес индивидуален.

Подобряването на цифровите ни умения е както държавна политика, така и възможност за управление на риска. Защото независимо дали сме готови или не, цифровия преход е тук и е необходимо да преодолеем цифровото разделение. Ако не направим това, рискуваме някои хора да изостанат изключително много. Така че, усвояването на цифрови знания и умения ще спомогне за постигане на социална сплотеност. Ще ни помогне да изградим по-справедлива, по-приобщаваща Европа.

Инвестиране в точния законодателен подход

За внедряването на цифровизацията е необходимо и приемането на подходящо законодателство. Този декември представихме две забележителни предложения – Законът за цифровите услуги и Законодателният акт за цифровите пазари. Те целят постигането на едно: да направят така, че ние като потребители, да имаме достъп до широк избор от сигурни продукти и услуги онлайн, по същия начин както и във реалния свят. И всички бизнеси в Европа, независимо дали са големи или малки, да могат свободно

и често да разботят онлайн, също както и офлайн. Независимо дали от нашите улици или от нашите екрани, трябва да можем да пазаруваме безопасно. Независимо дали отгърщаме страници или скролваме, трябва да можем да избираме и да се доверяваме на новините, които четем. И разбира се, това което е незаконно офлайн, е също така незаконно онлайн. Защото светът е един.

Новото законодателство ще способства прехода към зелена икономика – като например новия План за кръгова икономика, който също бе представен миналата година. Една от 35-те стъпки е предложението за нов закон на ЕС за старите батерии: целта е те да бъдат събирани, използвани и рециклирани по начин, който е безопасен за природата и същевременно е ценен източник на суровини.

Не става въпрос само за батериите. Необходими са действия по отношение на възможно най-много продукти, ето защо сме насочили усилията си към разработването на устойчива политика в тази сфера. Целта е да променим начина, по който възприемаме продуктите; да преминем от „купи/използвай/изхвърли“ към „купи/използвай/поправи/продължи да използваш/рециклирай“ това е още една сфера, която има нужда от цифрови решения – под формата на цифрови паспорти на продуктите, което ще позволи трехвърляне на информацията за продукта, помагайки на потребителите и търговците да знаят кои продукти отговарят на високите екологични стандарти. Ще продължим и с инициативата за Кръгова електроника, като по този начин гарантираме същественото подобряване на циркулирането в областта на Информационните и комуникационни технологии.

Сега е зимния сезон. Разпространението на нови случаи на коронавируса продължава в цяла Европа и по света, и на всякъде се борим с негативния ефект на коронавируса върху икономиката.

Все пак дните започнаха да стават по-дълги. Ваксината е тук. Съвземаме се от вируса и скоро ще последва възстановяването на икономиката. Ето защо е важно да продължим бързо напред с изготвените национални планове за възстановяване и устойчивост, като имаме предвид не само националните проекти, но също така и международните в цифровите и зелени инвестиции, за неща като пространство за данни, свързващи или зареждащи инфраструктури, защото синергиите са по-важни, а дублиранията са предотвратими.

Общата ни цел е да получим максимален резултат, максимална поза за европейските компании и потребители, както и полза за планетата Земя. Мисля, че изразът съществува на всички езици, но може би вие го знаете най-добре по този начин:

„Каквото посадиш, такова ще пожънеш“

Сега е моментът Европа за посади семената на едно по-проспериращо и зелено цифрово бъдеще.

Благодаря!

Томислав **Дончев**

заместник министър-
председател на Република
България

“Не бива да се търсят икономическите резултати от момента преди кризата. Затова трябва да се осъществи план, който да генерира дългосрочни предпоставки за конкурентоспособност и в същото време да провежда реформи. ЕС не е инструмент за управление за кризи, но Съюзът досега е успявал да се справи с всяка една криза.

Сега съм убеден, че и след тази криза ще излезем по-силни и по-подготвени. България изпрати на Европейската комисия преди около 2 месеца версия 1.0 на Националния план за възстановяване и устойчивост. След разговори и обсъждане този документ е беше усъвършенстван. Към момента страната ни е готова с версия 2.0, която съвсем скоро ще бъде публикувана. Тази версия запазва началната си конструкция. Има четири стълба.

Първият стълб е “Иновативна България”, където се големите инвестиции в образование, иновации. В “Зелена България” са големите инвестиции за енергийна ефективност във всички сектори. В “Свързана България” са голяма част от инвестициите във всякакъв тип свързаност – от транспортна до дигитална свързаност. Четвъртият стълб е “Справедлива България”, където са голяма част

от инвестициите в социалната сфера и здравеопазването. Променената версия на плана е в това, че сега той е много по-ориентиран към бизнеса. Отделени са допълнителни средства за целенасочени инвестиции в конкурентоспособност на предприятията. Всички те попадат в графата "зелен преход" и "дигитален преход".

Планът има и силен акцент, комбинирайки се по адекватен начин с инвестициите от Фонда за справедлив преход по отношение на енергийната трансформация. Включена е възможността да се експериментира на пилотна фаза със съоръжения за производство на водород, както и за транспортиране на водород. Да, мащабите, които са предвидени, няма да решат нито един от проблемите на енергопроизводството в България, но ще ни позволят да натрупаме опит".

Кирил **Домусчиев**

председател на
Конфедерацията на
работодателите и
индустриалците в България

УВАЖАЕМА Г-ЖО МИХАЙЛОВА,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ЕВРОКОМИСАР ВЕСТАГЕР,
УВАЖАЕМИ Г-Н ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА,
УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ - ЧЛЕНОВЕ НА КРИБ,

Преди всичко бих искал да поздравя г-жа Искра Михайлова за инициативата и организацията на тази изключително важна конференция, както и да ѝ благодаря за това, че отново предложи на нас, представителите на сериозния български бизнес в лицето на КРИБ, да бъдем партньори на това събитие.

Това е втората значима проява, на която имаме удоволствието да партнираме на г-жа Михайлова – първата беше през май 2017 година, когато обсъдихме възможностите пред бизнеса по Плана „Юнкер“ на голяма конференция в присъствието на премиера Бойко Борисов, г-н Томислав Дончев и цялото ръководство на Европейския фонд за стратегически инвестиции. Мога да кажа, че в резултат на получената информация и контактите, които установихме тогава, представителите на българския бизнес успяхме впоследствие да подготвим успешни проекти, които бяха подкрепени от Европейския фонд.

Сигурен съм, че и днешната конференция ще бъде много полезна за бизнеса и ще доведе до конкретни резултати в бъдеще. Гаранция за това е участието на толкова високо ниво - на г-жа Маргрете Вестагер, изпълнителен заместник-председател на Европейската комисия, на която искам да благодаря от името на българския бизнес за споделените с нас изключително важни насоки и конкретни указания.

Искам да благодаря, също така, на вицепремиера Томислав Дончев за цялостната подкрепа, която правителството на г-н Бойко Борисов оказва на българския бизнес както във връзка с преодоляване на икономическите последици от COVID-19, така и по отношение на бъдещите възможности по Националния план за възстановяване и устойчивост. Ние се радваме, че имаме възможност да участваме много активно в разработването на Националния план и можем да Ви уверим, че ще продължим да се включваме в обсъждането и реализирането на неговите приоритети.

За българските работодатели и индустриалци несъмнено тези приоритети са изключително важни. Зеленият пакт и дигиталната трансформация ще създадат нови възможности и предизвикателства пред конкурентоспособността на българската икономика, за които ние трябва да сме подготвени.

Дигитализацията засяга всяка индустрия, променя позиционирането на лидерите на пазара и създава нови бизнес възможности. За да преодолеят конкуренцията, производителите трябва да преосмислят всеки аспект на своя бизнес, да се превърнат в цифрови предприятия и да се възползват от новите технологии във всяка фаза на тяхната работа - да намалят времето за развойна дейност, да увеличат ефективността на производството и да създадат нови бизнес възможности.

Предизвикателствата пред индустрията в процеса на дигитализация са свързани с въвеждане на цялостна дигитална стратегия, която да обхваща всички процеси – от продуктов дизайн и проектиране, през производство и продажби, до въвеждането на безотпадни технологии и зелени иновации.

От съществено значение е да се намерят устойчиви и иновативни начини за бизнеса, за да премине бързо и ефективно към решения за въвеждане на принципите на нисковъглеродната кръгова икономика и постигането на устойчив растеж.

Основната роля на дигитализацията е да допринесе с ефективни решения, насочени към енергоемките сектори, като подпомогне трансформацията на енергийните системи. Важно е да се интегрира Европейска индустриална стратегия в Европейския Зелен пакт и да се гарантира, че дигитализацията играе ключова роля. Целите за устойчивост от Зеления пакт трябва да се приведат в

съответствие и да надграждат целите на Европейската стратегия за индустриална политика.

За да бъдат постигнати Целите за устойчиво развитие в съответствие със Стратегията за индустриална политика, трябва да бъде развит пълния потенциал на цифровизацията при използване на предимствата и възможностите, които предоставя въвеждането на практическите елементи на кръговата икономика. Повторното използване на ресурсите и преработката на отпадъци ще допринесе за повишаване на устойчивостта и декарбонизацията на индустриалните сектори, които в средносрочен план ще създадат по-добри възможности за навлизане на нови пазари на българските компании. Със създаването на новата регулаторна рамка за новия програмен период, многогодишната финансова рамка на европейско ниво и националните финансиращи инструменти в България ще бъде предвидени мерки за насърчаване на въвеждането на кръговата икономика, индустриалната симбиоза и използването на отпадъчните потоци на една индустрия като източник на суровини за друга, както и развитие на новаторски зелени технологични иновации.

В заключение искам да посоча, че ние от КРИБ сме подготвени да се възползваме активно от новите възможности като например стартираната преди дни операция “Развитие на дигиталните умения” по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014-2020. Целите на операцията са обвързани с определянето на специфичните нива на дигитални умения, необходими на заетите лица, в съответствие с развиващите се дигитални технологии по отделните сектори на икономиката в страната. Операцията ще спомогне работната сила да преодолее дисбалансите в областта на дигиталните знания и умения. Нейното осъществяване ще осигури връзката между необходимите знания и умения и изискванията на бъдещия пазар на труда. Участието на КРИБ, като национално представителна организация и социален партньор, ще има съществен принос за разработването и въвеждането на модели и практики, извлечени или тествани от реалния бизнес за преодоляване на различни предизвикателства пред заетостта, съвременния пазар на труда и дигитализацията.

И накрая искам да кажа, че благодарение на събития като днешната онлайн конференция ние от КРИБ успяваме да подпомагаме нашите членове в стремежа им да развиват своите конкурентни предимства в новата обстановка и да посрещат новите предизвикателства на 21-вия век.

СТОЯН **Ставрев**

Управител и собственик на Българска
консултантска организация
(БКО)

Благодаря на организаторите за предоставената възможност да участвам в днешната среща, на която обсъждаме тенденциите за развитие на икономиката в дигиталната ера и предизвикателствата и възможностите, пред които сме изправени при решаването на въпроса как бизнеса да бъде по конкурентноспособен и екологично отговорен.

Темата е в умовете ни не от днес и вчера. В същото време през последните години се предприеха действия на наднационално ниво, които засягат всички нас. Поредицата от кризи от началото на века доведе до нуждата да дискутираме инициативи като Зеления пакт и Плана за възстановяване.

Защо избрах темата за индустриалната симбиоза и мястото и в Зеления пакт и дигитализацията?

Ще си позволя да ви прочета дефиницията от учебниците за това какво е индустриална симбиоза: Индустриалната симбиоза може да се дефинира като обмен на отпадъчни потоци, съпътстващи продукти, вода и енергия между отделни предприятия.

Дефиницията казва много, но от нея не може да се изведе това което предлагам на вниманието Ви в днешната дискусия, а именно факта че реализирането на успешни модели изисква да са налице редица условия за съвпадане на частния и публичния интерес на определена територия.

Интересът на предприемачите се изразява в това да обединят усилията си с цел постигане на оптимизация на производството си и от там реализирането на по-големи печалби.

Това може да стане посредством,

- Обновяването и повторното въвеждане в експлоатация на продукти;
- Разширяването на производствените възможности чрез въвеждане на цифрови и други технологии;
- Производството на продукти, които са с по-дълъг жизнен цикъл и са по-лесни за поправка.

Индустриалната симбиоза винаги води до по-голямо доверие между партньорите и от там до намаляване на рисковете от загуба на външни доставчици на суровини. несът е големият печеливш, тъй като споделените ресурси и използването на отпадъците носи множество ползи за компаниите, сред които са намаляването на разходите за суровини, намаляването на разходите за управление на отпадъци, повишената ресурсна ефективност.

Включването на големите предприятия в тези процеси е ключово. За момента те не попадат в достатъчна степен във фокуса на националните програми за подкрепа, но около тях съществуват изградени екосистеми от малки и средни предприятия на входа и на изхода на производствата. Много често и инвестирането от страна на чуждестранен инвеститор играе ролята на катализатор на процесите по изграждане на успешни проекти и от страна на други инвеститори.

За да се реализира успешно едно такова партньорство, обаче се изисква наличие и на публичен интерес. На територията където то се изгражда трябва да са налице поне няколко предпоставки

- Местни власти, които подкрепят бизнеса. Всички сме наясно, че в избора на локация бизнеса се ръководи от това каква е средата. Тук ролята на местната администрация е голяма за привличането на нови производства. В момента се изготвят Планове за интегрирано развитие на общините.

При определянето на приоритетите за бъдещо развитие трябва да се вземат предвид нагласите на бизнеса. Трябва да се отиде и няколко стъпки по-нататък като се зложат цели и ресурси за създаване на нагласи за инвестиции. По надолу

ще се спря с няколко думи на въпроса за нуждата от децентрализация в управлението на местно ниво.

- Наличието на образовани кадри е най-сериозния проблем пред които сме изправени. Достатъчно квалифицираните служители завършили образование в професионални гимназии са това звено, което в момента липсва най-много на предприятията.

В контекста на Зеления пакт индустриалната симбиоза може да помогне на ЕС да постигне своите цели за нисковъглеродна икономика. При сегашните ситуации само 12% от вторичните материали и ресурси се връщат в икономиката. Иновациите в зелените технологии, съчетани с мерки насочени към цифровизацията на европейската индустрия, включително по-доброто използване на големи данни и изкуствен интелект са предпоставка за развитието на индустриалните симбиози.

Европейският Зелен пакт, като нова стратегия за растеж на ЕС, също насочва и рамкира редица хоризонтални и национални програми и механизми. В него се подчертава необходимостта от цялостен подход, при който всички действия и политики на ЕС допринасят за постигането на заложените в него цели. Зеления пакт ще подкрепи развитието на инициативи, които обхващат редица области на политиката, включително климата, околната среда, енергетиката, транспорта, промишлеността, селското стопанство и устойчивото финансиране, които са тясно свързани помежду си.

С Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт ще се мобилизират средства от ЕС и ще се създаде необходимата рамка за улесняване и стимулиране на публичните и частните инвестиции за прехода към неутрална по отношение на климата икономика. В допълнение към другите инициативи, обявени в рамките на Зеления пакт, Планът се основава на три измерения:

- финансиране — мобилизиране на най-малко 1 трилион евро устойчиви инвестиции през следващото десетилетие. Частното финансиране ще бъде стимулирано от по-големия от всякога досега дял от бюджета на ЕС, предназначен за разходи за действия в областта на климата и околната среда, като ключова роля ще има Европейската инвестиционна банка;

- законодателни и други мерки — осигуряване на стимули за набавянето и пренасочването на публични и частни инвестиции. Поставяйки устойчивото финансиране в центъра на финансовата система, ЕС ще предостави инструменти за инвеститорите и ще улесни устойчивите инвестиции от страна на публичните органи чрез насърчаване на екологосъобразното бюджетиране и възлагане на обществени поръчки, както и чрез разработването на начини за улесняване на процедурите за одобряване на държавните помощи за

регионите в преход;

- практическа помощ: Комисията ще окаже подкрепа на публичните органи и организаторите на проекти при планирането, изготвянето и изпълнението на устойчиви проекти.

Каква е настоящата ситуация в България

Българската икономика е най-ресурсоемката и енергоемката икономика в ЕС. Разходите на преработващата индустрия по отношение на опазване на околната среда са значително над средните за ЕС и показват трайна тенденция на увеличение. Всичко това поставя българския бизнес в неизгодната позиция на ниска конкурентоспособност на международните пазари. През 2019 г. повторно са използвани само 2.4% от общите ресурси при средно за ЕС 12.4%. Генерирания отпадък е 18 470 кг на глава от населението или почти четири пъти над средното за ЕС.

В образуването на производствени отпадъци, най-голям дял има добивната промишленост, следвана от производство и разпределение на енергия и горива и преработващата промишленост, като стойностите за добивната промишленост надвишават в пъти средните стойности за ЕС (82% към 25%). В последните години не се наблюдава ясна тенденция на намаляване на образуваните производствени отпадъци. Депонирането остава най-ползвания метод на управление на отпадъците с над 90% приложимост на национално ниво.

Данните са на Евростат и показват съществената необходимост от трансформация на българската икономика и превръщането ѝ в ресурс- и енергийно-ефективна чрез намаляване на загубата на стойност в индустриалните вериги и прилагане на принципите на кръговата икономика, които да доведат до устойчив и конкурентен растеж за българските предприятия.

Към настоящия момент съществуват отлични примери за изградени връзки между предприятия в смисъла на индустриална симбиоза.

Примери от България:

- Технически гипс от сероочистващите инсталации на ТЕЦ „Контур Глобал Марица Изток 3“ се ползва успешно като заместител на природен гипс при производството на гипсови продукти.

- В индустриална зона Девня производителят на торове Агрополих-им доставя фосфорна киселина на производителят на фосфати за фуражната индустрия Алифос. С една допълнителна стъпка в производството си Алифос преработва суровината и я прави годна за хранителни цели.

- Потенциална възможност за прилагане на индустриална симбиоза съществува по отношение на различни индустриални отпадъци и използването им в строителството. Включването на различни типове индустриални отпадъци

в стандартите за строителство е тема, която присъства все по-активно в дискусии и събития, организирани от различни професионални и браншови организации в Европа.

Въпроси, които трябва да се дискутират с цел създаването на условия за реализирането на успешни бизнес проекти и привличане на частни инвеститори

- В Плана за възстановяване и устойчивост на България държавата предлага реални стъпки за трансформиране на икономиката от линейна към кръгова. Проектът включва анализ на отпадъчните потоци и обследване на предприятия за осъществяване на индустриална симбиоза, подпомагане на предприятията за въвеждане на екологични стандарти, подпомагане въвеждането на екоиновации в предприятията, намаляване замърсяването на околната среда и по-ефективно използване на ресурсите, разработване на демонстрационни проекти за чисти технологии и осигуряване на стартов капитал за насърчаване развитието на нови бизнеси в областта на кръговата икономика. Същевременно, следва да се предвидят повече средства за подкрепа на бизнеса за сметка на такива в публичния сектор.

- Новият закон за индустриалните паркове, който предстои да бъде приет, цели развитието им в страната и намаляването на регионалните икономически дисбаланси чрез създаване на индустриални връзки, които са в основата на индустриалната симбиоза. Индустриалните паркове могат да действат като регионално звено към една национална платформа, предоставяйки услуги директно на членовете на зоната.

- Децентрализация на местното самоуправление. Както казах по-горе общността на местно ниво най-добре разбира спецификата на региона, нуждите и конкурентните предимствата, които дадена общност притежават. Без наличие на ресурс нито една от установените в техните стратегически документи цели не може да бъде реализирано.

- Съществуващите финансови инструменти в България, управлявани от Фонд на Фондовете, биха могли да предоставят подкрепа под формата на нисколихвени заеми за компании, които искат да изградят връзки помежду си за реализирането на определени екологични и енергоспестяващи мерки.

Ще спра дотук с ясното съзнание, че дискусите между бизнеса и публичните власти е единствено възможния инструмент при изготвянето и прилагането на такива основополагащи документи като Зеленият пакт и Плана за възстановяване и устойчиво развитие.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ЗЕЛЕН ПАКТ

НОВАТА СТРАТЕГИЯ НА ЕВРОПА

С Европейският зелен пакт, предназначен за Европейския съюз (ЕС) и неговите граждани, Комисията подновява ангажимента си за справяне с предизвикателствата, свързани с климата и околната среда – определящата задача на настоящото поколение. Необходимостта от предприемане на конкретни действия и мерки в тази област се налагат от различни фактори в заобикалящия ни свят, голяма част от които са следствие на действията на хората, а именно:

- Атмосферата се затопля, което води до изменение на климата с всяка изминала година.
- От осемте милиона вида на планетата един милион са застрашени от изчезване.
- Горите и океаните се замърсяват и унищожават.

Европейският зелен пакт представлява отговор на тези предизвикателства. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси.

Пактът също така има за цел опазването, съхранението и увеличаването на природния капитал на ЕС, както и защитата на здравето и благосъстоянието на гражданите от свързани с околната среда рискове и въздействия. Осъзната е нуждата този преход да бъде справедлив и приобщаващ. Поставя се акцент на хората на първо място, като се обръща внимание и на регионите, предприятията и работниците, които ще се изправят пред най-големите предизвикателства. Активното участие и доверието на обществеността в него са от първостепенно значение, за да бъдат политиките работещи и приети. Чрез приемането на нов пакт, Комисията се опитва да обедини гражданите на ЕС в цялото им многообразие, като националните, регионалните, местните

органи, гражданското общество и промишлеността работят в тясно сътрудничество с институциите и консултативните органи на ЕС.

ЕС разполага с колективната способност за трансформация на икономиката и обществото си, така че да поеме по пътя на устойчивото развитие. Той може да се опре на силните си страни като световен лидер по отношение на мерките в областта на климата и околната среда, защитата на потребителите и правата на работниците. Постигането на допълнително намаляване на емисиите представлява предизвикателство. То ще изисква мащабни публични инвестиции и повече усилия за насочване на частния капитал към действия в областта на климата и околната среда, като същевременно се избягва „зациклянето“ в неустойчиви практики. ЕС трябва да бъде начело на координирането на международните усилия за изграждане на стройна финансова система, която подкрепя устойчивото развитие. Тези първоначални инвестиции са също така възможност Европа да поеме неотклонно по нов път на устойчив и приобщаващ растеж. Европейският зелен пакт ще ускори и подкрепи прехода, необходим във всички сектори.

За да бъдат постигнати целите на Зеления пакт по отношение на околната среда Европа и в частност ЕС трябва да търси подкрепа и сред останалите световни лидери. Това е така преди всичко защото факторите за изменението на климата и загубата на биологично разнообразие са глобални и надскочат националните граници. Съюзът може да използва своето влияние, експертен опит и финансови ресурси, за да мобилизира съседите и партньорите си да се присъединят към него по пътя към устойчивото развитие. В концепцията на Зеления пакт ЕС трябва да продължи да оглавява международните усилия и да се стреми да изгражда съюзи със съмишленици. Той също така отчита необходимостта от поддържане на собствените сигурност на снабдяването и конкурентоспособност, дори когато други не желаят да предприемат действия.

На този етап Комисията е изготвила първоначална пътна карта на основните политики и мерки, необходими за реализирането на Европейския зелен пакт. Идеята е развитието на потребностите и формулирането на политическите мерки тя ще бъде актуализирана. Всички действия и политики на ЕС ще трябва да допринасят за целите на Европейския зелен пакт. Предизвикателствата са сложни и взаимосвързани. Отговорът на политиката трябва да бъде смел и всеобхватен и да има за цел максимално увеличаване на ползите за здравето, качеството на живота, устойчивостта и конкурентоспособността. Той ще изисква интензивна координация, за да се оползотворят наличните синергии във всички области на политиката.

Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на настоящата Комисията за изпълнение на Програмата до 2030 г. на Организацията на обединените нации и на целите за устойчиво развитие, както и на другите приоритети, обявени в политическите насоки на председателя Фон дер Лайен. Като част от Зеления пакт, Комисията ще пренасочи процеса на макроикономическа координация в рамките на европейския семестър, така че да се интегрират целите за устойчиво развитие на ООН, като устойчивостта и благосъстоянието на гражданите бъдат поставени в центъра на икономическата политика, а споменатите цели залегнат в основата на разработването на политиките и действията на Съюза.

ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ИКОНОМИКАТА НА ЕС С ЦЕЛ УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

Разработване на набор от политики, които водят до дълбока трансформация. За да се реализира Европейският зелен пакт, е необходимо да се преосмислят политиките за снабдяване с чиста енергия в сферите на икономиката, промишлеността, производството и потреблението, мащабната инфраструктура, транспорта, храните и селското стопанство, строителството, данъчното облагане и социалните придобивки. За постигането на тези цели е важно да се повиши значението, придавано на опазването и възстановяването на естествените екосистеми, устойчивото използване на ресурсите и подобряването на човешкото здраве. Точно тук е най-необходима преобразуваща промяна, която потенциално е и най-благотворна за икономиката, обществото и околната среда на ЕС. ЕС следва също така да насърчава и да инвестира в необходимите цифрова трансформация и инструменти, тъй като те са основен фактор за промените.

Макар че тези области на действие са тясно свързани помежду си и взаимно се подсилват, ще трябва да се обърне специално внимание, когато може да има възможност за компромис между икономическите, екологичните и социалните цели. Зеленият пакт ще използва последователно всички лостове на политиките: регулиране и стандартизация, инвестиции и иновации, национални реформи, диалог със социалните партньори и международно сътрудничество. Европейският стълб на социалните права ще насочва действията, за да се гарантира, че никой няма да бъде забравен.

Сами по себе си нови мерки няма да бъдат достатъчни за постигане на целите на Европейския зелен пакт. В допълнение към

стартирането на нови инициативи Комисията ще работи съвместно с държавите членки за укрепване на усилията на ЕС да гарантира, че действащото законодателство и политиките, свързани със Зеления пакт, се съблюдават и прилагат ефективно.

Повишаване на амбициите на ЕС в областта на климата за 2030 г. и 2050 г.

Още през 2018 г. Комисията очерта вече ясна визия за начините за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. в съобщението си за Чиста планета за всички – Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика, COM(2018) 773, адресирано до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка. Тази визия залежна в основата на дългосрочната стратегия, която ЕС предостави в началото на 2020 г. на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата. С оглед на това да се определят ясно условията за ефективен и справедлив преход, да се осигури предвидимост за инвеститорите и да се гарантира, че преходът е необратим, Комисията през 2020 г. предложи първи европейски „Закон за климата“ С него целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. трябва да залежне в законодателството на ЕС. Законът за климата също така гарантира, че всички политики на ЕС допринасят за целта за неутралност по отношение на климата, както и че всички сектори изпълняват своята роля.

ЕС вече започна да модернизира и трансформира икономиката с цел неутралност по отношение на климата. При все че между 1990 г. и 2018 г. икономиката нарасна с 61%, Съюзът намали емисиите на парникови газове с 23%, то настоящите политики обаче ще намалят емисиите на парникови газове само с 60% до 2050 г. Остава още много за свършване, което налага да се започне с по-амбициозни действия в областта на климата през идното десетилетие.

През 2020 г. Комисията представи план, включващ оценка на въздействието, в който се предвижда да се повиши по отговорен начин целта на ЕС за намаляване до 2030 г. на емисиите на парникови газове до поне 50 %, като стремежът е да се достигнат 55%, спрямо нивата от 1990 г. За да се постигнат тези допълнителни намаления на емисиите на парникови газове, до юни 2021 г., Комисията ще преразгледа и ще предложи да бъдат изменени, когато е необходимо, всички инструменти на политиката, имащи отношение към климата. Това ще включва:

- схемата за търговия с емисии съгласно Консолидираната версия на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета
- евентуалното разширяване на европейската търговия с емисии към нови отрасли
- консолидиране на целите на държавите членки за намаляване на емисиите в секторите извън системата за търговия с емисии инкорпорирани в Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021–2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013
- регламента относно земеползването, промените в земеползването и горското стопанство, регламентирани с Регламент (ЕС) 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС
- изменение на Закона за климата, за да бъде той съответно актуализиран.

Тези реформи на политиките ще спомогнат за гарантирането на ефективно ценообразуване на въглеродните емисии в цялата икономика. Това ще насърчи промените в поведението на потребителите и предприятията и ще улесни увеличаването на устойчивите публични и частни инвестиции. За целта е необходимо различните ценови инструменти трябва да се допълват взаимно и да осигуряват съгласувана политическа рамка. От съществено значение е също така да се гарантира, че данъчното облагане е в съответствие с целите в областта на климата. Комисията ще предложи преразглеждане на Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (Директива 2003/96/ЕО на Съвета относно реструктурирането на правната рамката на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията) с акцент върху въпросите, свързани с околната среда, като предложи да се използват разпоредбите на Договорите, които позволяват на Европейския парламент и на Съвета да приемат предложения в тази област чрез обикновената законодателна процедура с гласуване с квалифицирано мнозинство, а не с единодушие. Тъй като много международни партньори не споделят същата амбиция като Европейския съюз, съществува риск от изместване на въглеродни

емисии, било защото производството се прехвърля от ЕС към други държави с по-ниски амбиции за намаляване на емисиите, или защото продуктите от ЕС се заменят с внос с по-висок въглероден интензитет. Ако този риск се материализира, няма да има намаление на емисиите в световен мащаб и това ще попречи на усилията на ЕС и на неговите индустрии да постигнат глобалните цели в областта на климата на Парижкото споразумение.

В случай че ЕС увеличава амбициите си в областта на климата, а в световен мащаб амбициите продължават да бъдат различни по сила в това отношение, Комисията има готовност да предложи механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите с цел да се намали рискът от изместване на въглеродни емисии. Това би гарантирало, че цената на вноса отразява по-точно неговото съдържание на въглерод. Тази мярка следва да бъде оформена така, че да отговаря на правилата на Световната търговска организация и другите международни задължения на Съюза. Тя би била алтернатива на предвидените в схемата на ЕС за търговия с емисии мерки по отношение на риска от изместване на въглеродни емисии, като например безплатното разпределяне на квоти за емисии или компенсацията при увеличаване на разходите за електроенергия.

Комисията си е поставила задача да приеме нова, по-амбициозна стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата. Това е от съществено значение, тъй като изменението на климата ще продължи да създава значителен стрес в Европа въпреки усилията за смекчаване на последиците от изменението на климата. От решаващо значение е да се увеличат усилията за намаляване на последствията от изменението на климата, изграждането на устойчивост, предотвратяване и подготвеност. Работата по адаптиране към изменението на климата следва да продължи да оказва влияние върху публичните и частните инвестиции, включително върху природосъобразните решения. Ще бъде важно да се гарантира, че в целия ЕС инвеститорите, застрахователите, предприятията, градовете и гражданите са в състояние да получат достъп до данни и да разработят инструменти за интегриране на изменението на климата в своите практики за управление на риска.

Снабдяване с чиста, достъпна и сигурна енергия

От решаващо значение за постигане на целите в областта на климата през 2030 г. и 2050 г. е по-нататъшното намаляване на въглеродните емисии на енергийната система. При емисиите на парникови газове в ЕС делът на производството и използването на енергия в икономическите сектори надхвърля 75%, което налага да се даде приоритет на енергийната ефективност. В тази връзка трябва да се развие енергиен сектор, който се гради основно на възобновяеми източници, допълнени от бързо извеждане от експлоатация на въглищата и декарбонизация на газа. В същото време енергийните доставки на ЕС трябва да бъдат сигурни и достъпни за потребителите и предприятията. За да се случи това, от съществено значение е да се гарантира, че европейският енергиен пазар е напълно интегриран, взаимосвързан и цифровизиран, като същевременно се зачита технологичната неутралност.

Държавите членки представиха през 2019 г. своите преразгледани планове в областта на енергетиката и климата. В съответствие с Регламента относно управлението на Енергийния съюз и действията в областта на климата (Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата) тези планове определят амбициозни национални приноси за постигане на целите на равнището на ЕС. Това ще бъде включено в процеса на увеличаване на амбициите в областта на климата за 2030 г., за което Комисията ще направи преглед и ще предложи при необходимост изменение на съответното законодателство в областта на енергетиката до юни 2021 г. Когато държавите членки започнат да актуализират своите национални планове в областта на енергетиката и климата през 2023 г., тези планове следва да отразяват новите амбиции в областта на климата, като от своя страна Комисията ще продължи да гарантира стриктното прилагане на цялото законодателство в това отношение.

Преходът към чиста енергия следва да осигури участието на потребителите, както и да бъде от полза за тях. Възобновяемите източници на енергия ще играят съществена роля. Увеличаването на производството на вятърна енергия от

разположени в морето инсталации е от съществено значение, като стъпва на регионалното сътрудничество между държавите членки. Интелигентното интегриране на възобновяемите енергийни източници, енергийната ефективност и други устойчиви решения в различните сектори ще спомогнат за намаляването на въглеродните емисии при възможно най-ниски разходи. Бързото понижаване на разходите за енергия от възобновяеми източници, съчетано с по-добре оформените политики за подкрепа, вече намали въздействието от внедряването на възобновяеми енергийни източници върху сметките за енергия на домакинствата. Успоредно с това трябва да бъде улеснена декарбонизацията на газовия сектор, включително чрез засилване на подкрепата за разработването на декарбонизирани газове, чрез ориентирана към бъдещето концепция за конкурентен пазар за декарбонизирани газове и чрез решаване на въпроса за емисиите на метан, свързани с енергопотреблението.

От изключителна важност е рискът от енергийна бедност да бъде отстранен за домакинствата, които не могат да си позволят основни енергийни услуги, за да си гарантират минимален жизнен стандарт. Ефективни програми, като например схеми за финансиране на домакинства с цел обновяване на домовете им, могат да намалят сметките за енергия и да подпомогнат околната среда. През 2020 г. Комисията изготви насоки, за да помогне на държавите членки да се справят с проблема с енергийната бедност.

Освен всичко друго, преходът към неутралност по отношение на климата изисква също така и интелигентна инфраструктура. В тази връзка засиленото трансгранично и регионално сътрудничество ще спомогне за постигането на ползите от прехода към чиста енергия на достъпни цени. Регулаторната рамка за енергийната инфраструктура, включително Регламента за TEN-E (Регламент относно трансевропейската енергийна мрежа), трябва да бъде преразгледана, за да се гарантира съгласуваност с целта за неутралност по отношение на климата. Тази рамка следва да насърчава внедряването на иновативни технологии и инфраструктура, като например интелигентни мрежи, водородни мрежи или улавяне, съхранение и използване на въглероден диоксид, съхранение на енергия, като също така дава възможност за интегриране на сектора. Някои от съществуващите инфраструктура и активи трябва да бъдат модернизирани, за да останат годни за целта и да бъдат

устойчиви на изменението на климата.

Мобилизиране на промишлеността за чиста и кръгова икономика

Постигането на неутралитет по отношение на климата и кръгова икономика изисква пълна мобилизация на промишлеността. Необходими са 25 години – едно поколение – за да се извърши трансформация на даден промишлен сектор и на всички вериги за създаване на стойност. За да бъде ЕС готов през 2050 г., трябва да се вземат решения и да се предприемат действия през следващите пет години.

От 1970 г. до 2017 г. годишното глобално извличане на материали се е утроило, като то продължава да нараства и поражда сериозни рискове в световен мащаб. Около половината от общите емисии на парникови газове и над 90% от загубата на биологично разнообразие и недостига на вода се дължат на добива на ресурси и преработката на материали, горива и храни. Макар че промишлеността на ЕС е започнала промяната, но на нея все още се падат 20% от емисиите на парникови газове в ЕС. Тя остава твърде „линейна“ и зависи от количеството обработени нови материали, които се извличат, търгуват и преработват в стоки, а накрая се изхвърлят като отпадък или емисии. От материалите, които тя използва, едва 12% са получени от рециклиране. Не бива да се пренебрегва и фактът, че преходът е възможност за разширяване на устойчивата и създаваща работни места икономическа дейност. На световните пазари съществува значителен потенциал за технологии, устойчиви продукти и услуги с ниски емисии. Също така кръговата икономика предлага голям потенциал за нови дейности и работни места. Въпреки това, трансформацията се извършва твърде бавно, като напредъкът не е нито широкообхватен, нито равномерен. Европейският зелен пакт следва да подкрепя и ускорява прехода на промишлеността на ЕС към устойчив модел на приобщаващ растеж.

През 2020 г. Комисията прие нова промишлена стратегия на ЕС за справяне с двойното предизвикателство на екологичната и цифровата трансформация. В нея залегна идеята, че Европа трябва да използва потенциала на цифровата трансформация, която е ключов фактор за

постигане на целите на Зеления пакт. Заедно с промишлената стратегия, Комисията прие нов план за действие в областта на кръговата икономика, който ще спомогне за модернизирването на икономиката на ЕС и ще извлече полза от възможностите на кръговата икономика във вътрешен и световен план. Основна цел на новата политическа рамка е да се стимулира развитието на водещи пазари за неутрални по отношение на климата и кръгови продукти както в ЕС, така и извън него.

Енергоемките промишлени отрасли, като стоманодобивът, химическата промишленост и циментовата промишленост, са абсолютно необходими за европейската икономика, тъй като предлагат няколко ключови вериги за създаване на стойност. Декарбонизацията и модернизацията на този сектор е от съществено значение. Препоръките, публикувани от групата на високо равнище на енергоемките промишлени отрасли, показват ангажираността на промишлеността с тези цели, които бяха изложени в стратегията на Комисията „Чиста планета за всички“.

Планът за действие за кръговата икономика включва политика за „устойчиви продукти“ в подкрепа на кръговия модел на проектиране на всички продукти въз основа на обща методика и принципи. Тази политика дава приоритет на намаляването и повторното използване на материалите, преди те да бъдат рециклирани. Тя стимулира нови бизнес модели и определя минимални изисквания за предотвратяване на пускането на пазара на ЕС на вредни за околната среда продукти. С нея бе засилена и разширената отговорност на производителя.

Въпреки че планът за действие за кръгова икономика ръководи прехода на всички сектори, усилията се съсредоточат по-специално върху ресурсоемки сектори като текстилната промишленост, строителството, електрониката и пластмасите. Комисията ще предприеме последващи действия във връзка със стратегията за пластмасите от 2018 г., като постави акцент, наред с другото и върху мерки за отстраняване на преднамереното добавяне на пластмасови микрочастици и непреднамерено изпускане на пластмаси, например от текстилни продукти и износване на гуми. Комисията изготви изисквания, за да гарантира, че до 2030 г. всички опаковки на пазара на ЕС са пригодени за повторна употреба или рециклиране по икономически жизнеспособен начин, като се създаде регулаторна рамка за биоразградимите пластмаси и пластмасите на биологична основа, както и чрез прилагане на мерки за пластмасите за еднократна употреба.

Планът за действие за кръговата икономика включва и мерки за

насърчаване на предприятията да предлагат и да позволяват на потребителите да избират продукти за многократна употреба, които са устойчиви и подлежащи на поправка. В него се анализира необходимостта от „право на поправка“ и се ограничава програмираното остаряване на изделията, по-специално в областта на електрониката. Политиката за потребителите цели да спомогне за предоставянето на възможности на потребителите да правят информиран избор и да вземат дейно участие в екологичния преход. Нови бизнес модели, основани на наем и споделяне на стоки и услуги, също играят роля, доколкото те се оценяват като наистина устойчиви и достъпни.

Надеждната, съпоставима и проверима информация също е значим фактор по отношение на даването възможност на купувачите да вземат по-устойчиви решения и на намаляването на риска от т.нап. „зелен камуфлаж“. „Твърденията за екологосъобразност“, направени от различните дружества, следва да бъдат обосновани чрез стандартна методика за оценка на въздействието на въпросните продукти върху околната среда. Комисията засили регулаторните и нерегулаторните си усилия за справяне с фалшивите твърдения за екологосъобразност. Цифровизацията също ще да спомогне за подобряване на наличността на информация относно характеристиките на продуктите, продавани в ЕС. Например един електронен продуктов паспорт би могъл да предоставя информация за произхода, състава, възможностите за поправка и за разглобяване на даден продукт, както и за третирането му в края на жизнения цикъл. Публичните органи, включително институциите на ЕС, следва да дават пример и да гарантират, че техните обществени поръчки са „зелени“. Комисията предложи допълнително законодателство и насоки относно „зелените“ обществени поръчки, чиято цел е да ангажират държавите членки да изберат стоки и услуги, които са съобразени с опазването на околната среда и рационалното и отговорно използване на природните ресурси, като по този начин ще допринесат за постигане на устойчиво и екологосъобразно производство и потребление, и повишаване на ресурсната ефективност на икономиката.

Политиката за устойчиви продукти също така има потенциал за значително намаляване на отпадъците. Когато отпадъците са неизбежни, тяхната икономическа стойност трябва да бъде възстановена, а въздействието им върху околната среда и изменението на климата да бъде избегнато или сведено до минимум. Това изисква ново законодателство, включително цели и мерки за справяне с прекомерното опаковане и генерирането на отпадъци. Успоредно с това дружествата от ЕС следва да се възползват от стабилен и интегриран единен пазар за вторични суровини и странични продукти. Това изисква по-задълбочено сътрудничество по всички вериги за създаване на стойност, както е случаят с Алианса за кръгова употреба на пластмасите. Комисията обмисля евентуални правни изисквания за стимулиране на пазара на вторични суровини със задължително рециклирано съдържание (например за опаковки, превозни средства, строителни материали и батерии). С цел да се опрости управлението на отпадъците за гражданите и да се гарантират почисти вторични суровини за предприятията Комисията предложи също модел на ЕС за разделно събиране на отпадъците. Комисията е на мнение, че ЕС следва да спре да изнася отпадъците си извън ЕС и следователно следва да преразгледа правилата относно превоза и незаконния износ на отпадъци.

Достъпът до ресурси е също така стратегически въпрос, свързан със сигурността, за да може да се реализира амбицията на Европа по отношение на Зеления пакт. Ето защо осигуряването на доставки на устойчиви суровини, по-специално на суровини от изключителна важност за чистите технологии, приложенията в областта на цифровите технологии, космическите изследвания и отбраната, чрез диверсификация на доставките както от първични, така и от вторични източници, е една от предпоставките за осъществяването на този преход.

Промислеността на ЕС се нуждае от „пионери в областта на климата и ресурсите“, които да разработят до 2030 г. първите търговски приложения на революционни технологии в ключови промишлени сектори. Приоритетните области включват чистия водород, горивните клетки и

други алтернативни горива, съхранението на енергия и улавянето, съхранението и използването на въглероден диоксид. Като пример Комисията ще подкрепи екологично чисти революционни технологии в стоманодобива, водещи до производство на стомана с нулеви въглеродни емисии до 2030 г., и ще проучи дали може да се използва част от финансирането, ликвидирано в рамките на Европейската общност за въглища и стомана. В по-общ план Фондът на ЕС за иновации в областта на търговията с емисии ще спомогне за разгръщането на такива широкомащабни иновативни проекти.

От съществено значение е насърчаването на нови форми на сътрудничество с промишлеността и инвестициите в стратегически вериги за създаване на стойност. Комисията ще продължи да изпълнява стратегическия план за действие в сектора на акумулаторните батерии и ще подкрепя Европейския алианс за акумулаторните батерии. През 2020 г. тя предложи законодателство, за да гарантира безопасна, кръгова и устойчива верига на стойността в сектора на акумулаторните батерии за всички батерии, включително за да бъде снабдяван нарастващият пазар на електрически превозни средства. Комисията ще подкрепи и други инициативи, които водят до съюзи и мащабно обединяване на ресурси, например под формата на важни проекти от общоевропейски интерес, при които целевата и за определен срок държавна помощ може да спомогне за изграждането на нови иновационни вериги за създаване на стойност.

Цифровите технологии са решаващ фактор за постигане на целите за устойчивост на Зеления пакт в редица различни сектори. Комисията ще проучва мерки, с които да се гарантира, че цифровите технологии, като например изкуственият интелект, мрежите за свързаност от пето поколение, компютърните услуги „в облак“ и най-съвременната изчислителна техника, както и интернет на нещата, могат да ускорят и увеличат максимално въздействието на политиките за справяне с изменението на климата и за опазване на околната среда. Цифровизацията предоставя също така нови възможности за мониторинг от

разстояние на замърсяването на въздуха и водата или за наблюдение и оптимизиране на начина, по който се използват енергията и природните ресурси. Същевременно Европа се нуждае от цифров сектор, който поставя в центъра на вниманието устойчивото развитие. Комисията обмисля и мерки за подобряване на показателите на енергийната ефективност и на кръговата икономика на самия сектор – от широколентовите мрежи до центровете за електронно обработване на данни и устройствата на информационните и комуникационните технологии. Комисията следва да направи оценка на необходимостта от повече прозрачност по отношение на въздействието върху околната среда на електронните съобщителни услуги и от по-строги мерки при разполагането на нови мрежи, както и на ползите от подкрепата за схеми за обратно приемане, за да се стимулират хората да връщат своите нежелани изделия, като мобилни телефони, таблети и зарядни устройства.

Изграждане и реновиране по енергийно и ресурсно ефективен начин

Изграждането, използването и санирането на сгради изискват значителни количества енергия и минерални ресурси (например пясък, чакъл, цимент). На сградите се пада и 40% от потреблението на енергия. Днес годишният процент на саниране на сградния фонд варира от 0,4 до 1,2% в държавите членки. Този процент ще трябва най-малкото да се удвои, за да се постигнат целите на ЕС в областта на енергийната ефективност и климата. Успоредно с това 50 милиона потребители трудно поддържат домовете си достатъчно отоплени.

За да се справи с двойното предизвикателство, свързано с енергийната ефективност и достъпността на цените, ЕС и държавите членки следва да дадат начало на „вълна на саниране“ на публични и частни сгради. Въпреки че увеличаването на процента на саниране е предизвикателство, санирането намалява сметките за енергия и може да намали енергийната бедност. То може също така да даде тласък на строителния сектор и е възможност за подкрепа на МСП и местните работни места.

Комисията е поела ангажимент да следи за стриктното прилагане на законодателството, свързано с енергийните характеристики на сградите. През 2020 г. като стъпка в тази посока бе оценката на националните дългосрочни стратегии на държавите членки във връзка

със санирането, като част от изискванията съгласно Директивата относно енергийните характеристики на сградите. Комисията също така започна работа по възможността за включване на емисиите от сградите в търговията с емисии на ЕС като част от по-широките усилия да се гарантира, че относителните цени на различните енергийни източници подават правилните сигнали за енергийна ефективност. Освен това Комисията преразглежда Регламента за строителните продукти (Регламент (ЕС) № 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета). Тя следва да гарантира, че проектирането на нови и санирани сгради съответства на всички етапи на нуждите на кръговата икономика, и да доведе до увеличаване на цифровизацията и устойчивостта спрямо изменението на климата на сградния фонд.

Успоредно с това Комисията започна работа със заинтересованите страни по нова инициатива за саниране през 2020 г. Това включва открита платформа, обединяваща сградния и строителния сектор, архитектите и инженерите и местните органи с цел преодоляване на пречките пред санирането. Тази инициатива включва също така иновативни схеми за финансиране в рамките на InvestEU, чиято основна цел е да допринесе за икономическото възстановяване на Европа и за екологичния и цифровия преход. Те биха могли да бъдат насочени към сдруженията за жилищно настаняване или дружествата за енергийни услуги, които биха могли да въведат саниране, включително чрез сключване на договори за енергоспестяване с гарантиран резултат. Основна цел ще бъде организирането на усилията за саниране в по-големи групи, които да се възползват от по-добри условия за финансиране и икономии от мащаба. Комисията също така ще работи за премахване на националните регулаторни бариери, които възпрепятстват инвестициите в енергийна ефективност в сгради под наем и сгради с множество собственици. Особено внимание ще бъде обърнато на санирането на социалните жилища, за да се помогне на домакинствата, които трудно плащат сметките си за енергия. Следва да се обърне внимание и на санирането на училищата и болниците, тъй като средствата, спестени благодарение на ефективността на сградите, ще бъдат на разположение за подкрепа

на образованието и общественото здраве.

Ускоряване на прехода към устойчива и интелигентна мобилност

Транспортът представлява една четвърт от емисиите на парникови газове в ЕС, като неговият дял продължава да расте. За да се постигне неутралност по отношение на климата, до 2050 г. е необходимо намаляване на емисиите в транспортния сектор с 90%. Пътният, железопътният, въздушният и водният транспорт трябва да допринесат за намаляването. Постигането на устойчив транспорт означава потребителите да се поставят на първо място и да им се осигурят по-евтини, по-достъпни, по-здравословни и по-чисти алтернативи на сегашната им обичайна мобилност. През 2020 г. Комисията прие стратегия за устойчива и интелигентна мобилност, която да способства за справяне с това предизвикателство като разглежда въпроса за всички източници на емисии.

Мултимодалният транспорт се нуждае от силен тласък. Чрез него ще се повиши ефективността на транспортната система. Трябва да се разглежда като приоритет преминаването на значителна част от тези 75% от вътрешните товари, превозвани днес по шосе, към железопътния транспорт и водния транспорт. Това ще изисква мерки за по-добро управление, а също така и за увеличаване на капацитета на железниците и вътрешните водни пътища. Комисията ще предложи конкретни мерки в тази насока до 2021 г. Комисията също така обмисля оттегляне на първоначалното и представяне на ново предложение за преразглеждане на Директивата относно комбинирания транспорт (Директива 92/106/ЕИО относно създаването на общи правила за някои видове комбиниран транспорт на товари между държавите членки COM(2017) 648), за да я превърне в ефективен инструмент в подкрепа на мултимодалните товарни операции с железопътен и воден транспорт, включително морски превози на къси разстояния, които да отговарят на съвременните нужди. Във въздухоплаването работата по приемането на предложението на Комисията за наистина единно европейско небе ще трябва да започне отново, тъй като това ще спомогне за постигането на значителни намаления на емисиите от въздухоплаването. Единното европейско небе (след като бъде изградено изцяло около 2030–2035 г.) може да утрои капацитета на въздушното пространство, да намали наполовина разходите за управление на въздушното движение, десетократно да подобри безопасността и да намали с 10% въздействието на въздухоплаването върху околната среда

Автоматизираната и свързаната мултимодална мобилност ще играе все по-голяма роля заедно с интелигентните системи за

управление на трафика, станали възможни благодарение на цифровизацията. Транспортната система и инфраструктура на ЕС ще бъдат в състояние да подкрепят нови устойчиви услуги за мобилност, които могат да намалят задръстванията и замърсяването, особено в градските райони. Чрез своите инструменти за финансиране, като например Механизма за свързване на Европа, създаден с Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. и обхваща секторите транспорт, телекомуникации и енергетика. През 2019 г. Комитетът на постоянните представители на Съвета потвърди общото споразумение, постигнато от румънското председателство и Европейския парламент по предложението за стартиране на второто издание на програмата, което да обхване периода 2021 – 2027 г. В тази връзка, Комисията ще помогне за разработването на интелигентни системи за управление на трафика и решения за мобилност като услуга (MaaS).

Транспортирането на стоки е свързано основен източник на замърсяване. Всички изброени по-горе мерки целят намаляване на вредните емисии, на се обръща внимание и на цените на транспорта, които трябва да отразяват въздействието му върху околната среда и върху здравето. Субсидиите за изкопаеми горива следва да приключат и в контекста на преразглеждането на Директивата за данъчно облагане на енергийните продукти Комисията е насочила вниманието си към преразглеждане на настоящото освобождаване от данъци, включително за авиационните и корабните горива, както и възможностите за отстраняване на всички пропуски по най-добрия възможен начин. Комисията обмисля предложение за включване на морския сектор в търговията с емисии на ЕС и намаляване на квотите по схемата на ЕС за търговия с емисии, разпределени безплатно на авиокомпаниите. Това следва да бъде координирано с действия на световно равнище, по-специално в рамките на Международната организация за гражданско въздухоплаване и Международната морска организация. Комисията ще насочи политическото си внимание и към необходимостта за постигне на ефективно пътно таксуване в ЕС. Тя призовава Европейския парламент и Съвета да запазят високото равнище на амбицията в първоначалното предложение на Комисията за приемане на директива за изменение на Директива 1999/62/ЕО относно заплащането на такси от тежкотоварни автомобили за използване

на определени инфраструктури COM(2017) 275, като има готовност да го оттегли, ако е необходимо, и да предложи алтернативни мерки.

Успоредно с това ЕС следва да активизира производството и въвеждането на устойчиви алтернативни транспортни горива. До 2025 г. ще са необходими около 1 милион обществени станции за презареждане с електричество и гориво за 13-те милиона превозни средства с нулеви и ниски емисии, очаквани по европейските пътища. Комисията ще подкрепи разполагането на обществени станции за презареждане с електричество и гориво там, където те трайно отсъстват, по-специално за пътувания на далечни разстояния и в по-слабо населени райони, и ще отправи възможно най-скоро ново искане за финансиране в подкрепа на това предложение. Тези стъпки ще допълнят мерките, предприети на национално равнище. Комисията е поела ангажимент да обмисли законодателни възможности за насърчаване на производството и въвеждането на устойчиви алтернативни горива за различните видове транспорт, както и да преразгледа Директивата за инфраструктурата за алтернативни горива и Регламента относно трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), за да ускори навлизането на превозни средства и кораби с нулеви и ниски емисии.

За постигане на поставените цели и поетите ангажименти е от съществено значение намаляването на замърсяването, дължащо се на транспорта, особено в градовете. Комисията следва да подготви набор от мерки за справяне с емисиите, задръстванията в градовете и подобряването на обществения транспорт. Комисията ще предложи по-строги стандарти за емисиите на замърсители на въздуха за превозните средства с двигатели с вътрешно горене. Комисията ще предложи също така да се преразгледа до юни 2021 г. законодателството относно стандартите за емисиите на CO₂ от леките и лекотоварните автомобили, за да се проправи пътя от 2025 г. нататък към мобилност с нулеви емисии. Успоредно с това Комисията обмисля възможността да приложи търговията с емисии на ЕС към автомобилния транспорт като допълнение към съществуващите и бъдещите стандарти за емисиите на CO₂ за превозните средства. Тя ще предприеме действия по отношение на морския транспорт, включително за регулиране на достъпа на най-замърсяващите кораби до пристанищата на ЕС и за задължаване на акостиралиите кораби да използват наземно електроснабдяване. Също така следва да се подобри качеството на въздуха в близост до летищата чрез справяне с емисиите на замърсители от самолети и летищни операции.

„От фермата до трапезата“: създаване на справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система

Европейската храна е прочута с това, че е безопасна, питателна и с високо качество. Усилията в момента са насочени към превръщането ѝ в световен стандарт за устойчивост. Въпреки че преходът към по-устойчиви системи вече започна, изхранването на бързо нарастващото население на света продължава да бъде предизвикателство при настоящите модели на производство. Производството на храни все още води до замърсяване на въздуха, водата и почвата, допринася за загубата на биологично разнообразие и за изменението на климата и изразходва прекомерни количества природни ресурси, като същевременно значителна част от храната се разхищава. В същото време нискокачествените хранителни режими допринасят за затлъстяване и заболявания като рак.

Съществуват нови възможности за всички участници във веригата за създаване на стойност в областта на храните. Новите технологии и научните открития, съчетани с нарастващата обществена осведоменост и търсене на устойчиви храни, ще бъдат от полза за всички заинтересовани страни. През пролетта на 2020 г. Комисията представи стратегията „От фермата до трапезата“, целяща преминаване към по-здравословна и устойчива продоволствена система на ЕС. Освен това, Комисията стартира широк дебат между заинтересованите страни, който цели да обхване всички етапи на хранителната верига и да проправи пътя за формулирането на по-устойчива политика в областта на храните.

Гарантиране на устойчиви и здравословни храни на достъпни цени за европейците

Увеличаване на биологичното земеделие

Европейските земеделски стопани и рибари са от ключово значение за управлението на прехода. Със стратегията „От фермата до трапезата“ се цели укрепване на усилията им за борба с изменението на климата, защита на околната среда и опазване на биологичното

разнообразие. Общата селскостопанска политика и общата политика в областта на рибарството ще продължат да бъдат ключови инструменти в подкрепа на тези усилия, като същевременно гарантират достоен живот за земеделските стопани, рибарите и техните семейства. В предложенията на Комисията за общата селскостопанска политика за периода 2021–2027 г. се предвижда най-малко 40% от общия бюджет на общата селскостопанска политика и най-малко 30% от Фонда за морско дело и рибарство да се използват в действия в областта на климата.

Комисията ще работи с Европейския парламент и Съвета, за да постигне поне тази степен на амбиция в предложенията. Като се има предвид, че стартът на преразгледаната обща селскостопанска политика вероятно ще бъде отложен за началото на 2022 г., Комисията ще работи с държавите членки и заинтересованите страни, за да гарантира, че от самото начало националните стратегически планове за селското стопанство са изцяло на равнището на амбицията на Зеления пакт и стратегията „От фермата до трапезата“. Комисията ще гарантира, че тези стратегически планове се оценяват въз основа на строги критерии, свързани с климата и околната среда. Тези планове следва да водят до използването на устойчиви практики, като прецизно земеделие, биологично земеделие, агроекология, агролесовъдство и по-строги стандарти за хуманно отношение към животните. Като пренасочват вниманието от съответствието към резултатите, мерки като екосхемите, които са основна част от реформираната Обща селскостопанска политика след 2020 г., следва да възнаграждават земеделските стопани за подобрени резултати в областта на околната среда и климата, включително управлението и съхранението на въглерод в почвата, както и подобреното управление на хранителните вещества с цел подобряване на качеството на водата и намаляване на емисиите. Комисията ще работи с държавите членки за разгръщането на потенциала на устойчивото производство на морски продукти като източник на нисковъглеродни храни.

Стратегическите планове ще трябва да отразяват едно повишено равнище на амбицията за значително намаляване на употребата на химически пестициди и рисковете от тях, както и употребата на торове и антибиотици. Комисията ще определи мерките, включително законодателни, необходими за постигането на тези намаления въз основа на диалог със заинтересованите страни. Също така ще бъде необходимо да се увеличи площта на биологичното земеделие в Европа. ЕС трябва да разработи иновативни начини за защита на реколтите от вредители и болести и да обмисли потенциалната роля на нови иновативни техники за подобряване на устойчивостта на продоволствената система, като същевременно гарантира, че те са безопасни.

Стратегията „От фермата до трапезата“ също ще допринесе за постигането на кръгова икономика. Тя ще има за цел да намали въздействието върху околната среда на секторите за преработка на храни и търговия на дребно на храни, като се предприемат действия в областта на транспорта, съхранението, опаковането и разхищението на храни. Това ще включва действия за борба с измамите с храни, включително укрепване на капацитета за правоприлагане и разследване на равнището на ЕС, както и за започване на процес за идентифициране на нови иновативни храни и фуражи, като например морски храни на основата на водорасли.

И накрая, стратегията „От фермата до трапезата“ ще се стреми да стимулира устойчивото потребление на храни и да насърчава финансово достъпни и здравословни храни за всички. Вносните храни, които не отговарят на съответните стандарти на ЕС в областта на околната среда, няма да бъдат разрешени на пазарите на ЕС. Комисията ще предложи действия, които да помогнат на потребителите да изберат здравословно и устойчиво хранене и да намалят хранителните отпадъци. Комисията ще проучва нови

начини за предоставяне на по-добра информация на потребителите, включително по цифров път, по въпроси като произхода на храните, хранителната им стойност и техният отпечатък върху околната среда. Стратегията „От фермата до трапезата“ ще съдържа и предложения за подобряване на позицията на земеделските стопани във веригата за създаване на стойност.

Опазване и възстановяване на екосистемите и биологичното разнообразие

Екосистемите предоставят основни услуги като храна, прясна вода и чист въздух, както и подслон. Те намаляват природните бедствия, вредителите и болестите и спомагат за регулирането на климата. ЕС обаче не изпълнява някои от най-важните си екологични цели за 2020 г., като например целите от Аичи в рамките на Конвенцията за биологичното разнообразие. ЕС и неговите глобални партньори трябва да спрат загубата на биологично разнообразие. Докладът за глобалната оценка на междуправителствената научно-политическа платформа относно биоразнообразието и предлаганите от екосистемите услуги от 2019 г. показва, че световният спад на биологичното разнообразие се дължи преди всичко на промените в начина на ползване на земята и морето, на прякото използване на природните ресурси, както и на изменението на климата като трети най-важен фактор за загуба на биологично разнообразие.

Конференцията на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие в Кунмин, Китай през октомври 2020 г. даде възможност на света да приеме солидна глобална рамка за спиране на загубата на биологично разнообразие. За да се гарантира, че ЕС играе ключова роля, през 2020 г. Комисията представи стратегия за биологичното разнообразие до 2030 г. Стратегията очерта позицията на ЕС за Конференцията на страните, като съдържа глобални цели за опазване на биологичното разнообразие, както и ангажменти за справяне с основните причини за загубата на биологично разнообразие в ЕС, подкрепени от измерими цели, насочени към основните причини за загубата на биологично разнообразие.

Стратегията за биологичното разнообразие определи конкретни мерки за постигането на тези цели. Те включват количествени цели, като например разширяване на обхвата на защитените територии и морски зони с богато биологично разнообразие въз основа на мрежата „Натура

2000". Държавите членки следва също така да засилят трансграничното сътрудничество, за да защитават и възстановяват по-ефективно зоните, обхванати от мрежата „Натура 2000". Комисията ще определи кои мерки, включително законодателство, ще помогнат на държавите членки да подобрят и възстановят увредените екосистеми до добро екологично състояние, включително екосистеми, богати на въглерод. Стратегията за биологичното разнообразие включва също предложения за „зелени" европейски градове и за увеличаване на биологичното разнообразие в градските пространства. Комисията обмисля изготвянето на план за възстановяване на природата и ще разгледа начините за осигуряване на финансиране, с което да се помогне на държавите членки да постигнат тази цел.

Всички политики на ЕС следва да допринасят за опазването и възстановяването на природния капитал на Европа. Стратегията „От фермата до трапезата" разглежда използването на пестициди и торове в селското стопанство. Продължава работата в рамките на общата политика в областта на рибарството за намаляване на неблагоприятните въздействия, които риболовът може да има върху екосистемите, особено в чувствителни зони. Освен това Комисията ще оказва по-голяма помощ на свързани и добре управлявани морски защитени зони.

Горските екосистеми са подложени на все по-голям натиск в резултат на изменението на климата. За ЕС е необходимо да подобри както качеството, така и количеството на горските площи в ЕС, за да може да постигне неутралност по отношение на климата и здравословна околна среда. Устойчивото повторно и ново залесяване и възстановяването на деградирани гори може да увеличи усвояването на CO₂, като същевременно подобри устойчивостта на горите и насърчи кръговата биоикономика. Въз основа на стратегията за биологичното разнообразие до 2030 г. Комисията подготвя нова стратегия на ЕС за горите, която да обхваща целия горски цикъл и да насърчава многобройните услуги, предоставяни от горите.

Основни цели на новата стратегия на ЕС за горите ще бъдат ефективното залесяване и опазване и възстановяване на горите в Европа, за да се спомогне за повишаване на поглъщането на CO₂, намаляване

на случаите и размерите на горските пожари и за насърчаване на биоикономиката при пълно зачитане на екологичните принципи, които благоприятстват биологичното разнообразие. С националните стратегически планове по линия на общата селскостопанска политика следва да се предоставят стимули за лесовъдите да опазват, отглеждат и управляват горите по устойчив начин. Въз основа на Съобщението относно засилването на действията на ЕС за опазване и възстановяване на горите в световен мащаб Комисията ще предприеме мерки както в регулаторен план, така и по други направления, за популяризирането на вносни продукти и вериги за създаване на стойност, които не водят до обезлесяване и деградация на горите.

Устойчивата „синя икономика“ ще бъде от основно значение за облекчаването на бремето, което голямото търсене оказва върху сухоземните ресурси на ЕС, и за справянето с изменението на климата. Все по-голямо признание придобива ролята на океаните за смекчаването на последиците от изменението на климата. Секторът може да допринесе чрез подобряване на използването на водните и морските ресурси и, например, чрез насърчаване на производството и използването на нови източници на белтъчини, които могат да намалят натиска върху земеделската земя. В по-общ план трайните решения срещу изменението на климата изискват да се отдели по-голямо внимание на природосъобразните решения, включително за здрави и устойчиви морета и океани. Комисията анализира констатациите в специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата относно океаните и съобразява предлаганите мерки в морската сфера. Това включва начини за по-устойчиво управление на морските пространства, по-специално за да се спомогне за използването на растящия потенциал за производство на възобновяема енергия в морето. Освен това Комисията ще възприеме подход на нулева толерантност към незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов.

Амбиция за нулево замърсяване за постигане на нетоксична околна среда

Създаването на нетоксична околна среда изисква повече действия за предотвратяване на генерирането на замърсяване, както

и мерки за почистване и отстраняване на причинените вреди. За да защитава европейските граждани и екосистеми, ЕС трябва да подобри наблюдението, докладването, предотвратяването и отстраняването на замърсяването на въздуха, водата, почвата и потребителските продукти. За да постигнат това, ЕС и държавите членки ще трябва по-систематично да разглеждат всички политики и разпоредби. С цел да отговори на тези взаимосвързани предизвикателства през 2021 г. Комисията ще приеме план за действие за нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата. Естествените функции на подпочвените и повърхностните води трябва да бъдат възстановени. Това е от съществено значение за запазването и възстановяването на биологичното разнообразие в езерата, реките, влажните зони и устията, както и за предотвратяването на наводненията и ограничаването на щетите от тях. Прилагането на стратегията „От фермата до трапезата“ ще намали замърсяването от излишни хранителни вещества. Освен това през 2020 г. Комисията предложи мерки за справяне със замърсяването от градски отточни води и от нови или особено вредни източници на замърсяване, като например пластмасови микрочастици и химични вещества, включително фармацевтични продукти. Необходимо е да се обърне внимание и на комбинираното въздействие на различните замърсители.

По въпросите, свързани с чистотата на въздуха, Комисията се възползва от поуките, извлечени при оценката на действащото законодателство за качеството на въздуха. Тя предлага също така да се усъвършенстват разпоредбите относно мониторинга, включително чрез използване на новите възможности за мониторинг, предоставени от цифровизацията, моделирането и плановете за качество на въздуха, с които да се помогне на местните органи да постигнат по-чист въздух. Комисията предлага по-конкретно да преразгледа стандартите за качество на въздуха, за да ги приведе в по-тясно съответствие с препоръките на Световната здравна организация.

Комисията направи преглед на мерките на ЕС за справяне със замърсяването от големи промишлени инсталации. Разглежда секторния обхват на законодателството и начина, по който то да бъде приведено в пълно съответствие с политиките в областта на климата, енергетиката и кръговата икономика. Комисията също така ще работи с държавите членки за по-добри мерки за предотвратяване на промишлени аварии. С оглед на осигуряването на нетоксична околна среда Комисията представи стратегия за химичните вещества с цел устойчивост, чиято цел е да спомогне за осигуряване на по-добра защита на

гражданите и околната среда от опасните химични вещества и за насърчаване на иновациите при разработването на безопасни и устойчиви алтернативи. Всички засегнати страни, включително промишлеността, следва да работят заедно за съчетаването на по-добрата защита на здравето и околната среда и повишената конкурентоспособност в световен мащаб. Това може да се постигне чрез опростяване и усъвършенстване на правната уредба. Комисията ще разгледа начините, по които да се използват по-добре агенциите и научните органи на ЕС, за да се премине към процес, основан на принципа „едно вещество – една оценка“, и да се осигури по-голяма прозрачност при приоритизирането на действията по въпросите на химичните вещества. Успоредно с това ще бъде необходимо нормативната уредба да отразява бързо научните доказателства за риска от ендокринните нарушители, опасните химични вещества в стоките, включително вносните стоки, комбинираното въздействие на различни химични вещества и силно устойчивите химични вещества.

Осъществяване на „зелено“ финансиране и инвестиции и осигуряване на справедлив преход

Постигането на амбицията, определена в Европейския зелен пакт, ще изисква значителни инвестиции. Комисията изчисли, че за постигането на текущите цели в областта на климата и енергетиката за периода до 2030 г. ще са необходими 260 милиарда евро допълнителни инвестиции годишно, т.е. около 1,5% от БВП за 2018 г. следва да се има предвид, че тези изчисления са консервативни, тъй като в тях не се отчитат например нуждите от инвестиции за адаптиране към изменението на климата или за други предизвикателства, свързани с околната среда, като биологичното разнообразие. В тях не са включени и публичните инвестиции, необходими за покриване на социалните разходи, свързани с прехода, и цената на бездействието. Друг важен момент е, че този поток от инвестиции ще трябва да остане постоянен с течение на времето. Мащабът на инвестиционното предизвикателство изисква да се мобилизират както публичният, така и частният сектор.

Комисията представи план за инвестиции за устойчива Европа, който да спомогне за удовлетворяването на допълнителните нужди от финансиране. Този план комбинира специално финансиране в подкрепа на устойчиви инвестиции и предложения за уредба, благоприятстваща зелените инвестиции. В същото време от съществено значение е подготовката на поредица от устойчиви проекти. Предоставянето на техническа помощ и консултантски услуги ще помогне на организаторите на проекти да идентифицират и подготвят проекти и да получат достъп до източници на финансиране.

Комисията предложи цел от 25% за системно включване на въпросите, свързани с климата, във всички програми на ЕС. Освен това бюджетът на ЕС ще допринесе за постигането на целите в областта на климата и с приходната си част. Комисията предложи нови източници на приходи (собствени ресурси), един от които се основава на нерециклираните отпадъци от опаковки от пластмаса. Друг източник на приходи би могло да бъде заделянето за бюджета на ЕС на 20% от приходите от търговете в рамките на системата за търговия с емисии на ЕС.

Най-малко 30% от средствата по линия на фонда InvestEU ще допринасят за борбата с изменението на климата. Освен това проектите ще подлежат на проверки за устойчивост, за да се следи техният принос за постигането на целите в областта на климата, околната среда и социалните въпроси. InvestEU също така предлага на държавите членки възможността да използват бюджетната гаранция на ЕС, например за постигане на целите на политиката на сближаване, свързани с климата, на техните територии и региони. InvestEU укрепва и сътрудничеството с националните насърчителни банки и институции, което може да стимулира цялостното екологизиране на дейностите им за постигане на целите на политиката на ЕС. Освен това, като част от преразглеждането на схемата на ЕС за търговия с емисии, Комисията ще преразгледа ролята на Иновационния фонд и Модернизационния фонд, които не се финансират от дългосрочния бюджет на ЕС. Амбицията е да се укрепят тяхната роля и ефективността им при внедряването на новаторски и неутрални по отношение на климата решения

в целия ЕС. При преразглеждането на схемата на ЕС за търговия с емисии ще бъде разгледано и разпределението на допълни приходи от квотите по нея за бюджета на ЕС с цел укрепване на финансирането на справедливия преход.

Комисията освен това работи съвместно с групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), с националните насърчителни банки и институции, както и с други международни финансови институции. ЕИБ си постави за цел да удвои своята цел по отношение на климата от 25% на 50% до 2025 г., превръщайки се по този начин в банката на Европа за климата.

Като част от плана за инвестиции за устойчива Европа Комисията предложи механизъм за справедлив преход, включително Фонд за справедлив преход, за да няма изоставени. Преходът може да бъде успешен само ако се осъществява по справедлив и приобщаващ начин. Най-уязвимите са най-изложени на вредните последици от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда. Същевременно управлението на прехода ще доведе до значителни структурни промени в стопанските модели, изискванията за умения и относителните цени. Гражданите ще бъдат засегнати по различни начини в зависимост от социалните и географските условия, в които се намират. Не всички държави членки, региони и градове започват прехода от една и съща отправна точка или разполагат с еднакъв капацитет за отговор. Тези предизвикателства изискват твърд политически отговор на всички равнища.

Механизмът за справедлив преход ще се съсредоточи върху регионите и секторите, които са най-силно засегнати от прехода, защото зависят от изкопаеми горива или въглеродно интензивни процеси. За привличането на необходимите частни и публични ресурси той ще разчита на източници на финансиране от бюджета на ЕС, както и на групата на ЕИБ. Подкрепата ще бъде свързана с насърчаване на прехода към дейности с ниски нива на въглеродни емисии и устойчиви спрямо изменението на климата. Нейното предназначение ще бъде също така да се осигури защита на гражданите и работниците, които са най-уязвими спрямо прехода, като им се предоставят възможности за достъп до програми за преквалификация, работни места в нови икономически сектори или енергийно ефективни жилища.

Комисията ще работи с държавите членки и регионите, за да им съдейства да въведат планове за териториален преход.

Механизмът ще допълни съществения принос от бюджета на ЕС, предоставян чрез всички програми, които са пряко свързани с прехода, както и чрез други фондове, като Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд плюс.

За да даде отговор на дългосрочните потребности от финансиране на прехода, като част от плана за инвестиции за устойчива Европа Комисията ще продължи да проучва заедно със съответните партньори какви допълнителни източници биха могли да се мобилизират и как това да стане по новаторски начин.

Необходимостта от социално справедлив преход също трябва да бъде взета предвид в политиките на равнището на ЕС и на национално равнище. Това включва инвестиции за осигуряването на достъпни решения за хората, засегнати от политиките за определяне на цените на въглеродните емисии, например чрез обществен транспорт, както и мерки за справяне с енергийната бедност и за насърчаване на преквалификацията. Съгласуваността на политиките в областта на климата и околната среда и възприемането на цялостен подход често са предпоставка за това тези мерки да се възприемат като справедливи. Активният социален диалог помага на предприятията и техните работници да предвиждат и успешно да управляват промените. Предвижда се процесът на макроикономическа координация в рамките на европейския семестър ще подкрепя националните политики по тези въпроси.

Ролята на частния сектор за финансирането на зеления преход ще бъде ключова. Необходими са дългосрочни сигнали за насочване на финансовите и капиталовите потоци към зелени инвестиции и за избягване на блокирането на активи. През 2020 г. Комисията представи обновена стратегия за финансиране за устойчиво развитие, която ще се съсредоточи върху редица действия.

Първо, стратегията цели да укрепи основите за устойчивите инвестиции. За тази цел ще е необходимо по-конкретно Европейският парламент и Съветът да приемат таксономията за класифициране

на екологично устойчивите дейности. Устойчивостта следва да бъде застъпена в още по-голяма степен в рамката за корпоративно управление, тъй като много дружества все още се съсредоточават твърде много върху краткосрочните финансови резултати в сравнение с техните дългосрочни аспекти от гледна точка на развитието и устойчивостта. В същото време дружествата и финансовите институции ще трябва да разкриват повече данни за въздействието върху климата и околната среда, така че инвеститорите да бъдат напълно информирани за устойчивостта на своите инвестиции. За тази цел Комисията ще преразгледа Директивата относно оповестяването на нефинансова информация. За да се гарантират подходящо управление на рисковете за околната среда и възможности за смекчаването им, както и за да се намалят свързаните с тях трансакционни разходи, Комисията също така ще съдейства на предприятията и другите заинтересовани страни за изготвянето на стандартизирани счетоводни практики за отчитане на природния капитал в рамките на ЕС и в международен план.

Второ, на инвеститорите и предприятията ще бъдат предоставени по-големи възможности, с които да се улесни определянето на устойчивите инвестиции и да се гарантира, че те са надеждни. Това може да стане чрез ясни етикети за инвестиционни продукти на дребно и чрез разработване на стандарт на ЕС за зелени облигации, с който да се способства за устойчиво инвестиране по най-подходящия начин.

Трето, свързаните с климата и околната среда рискове ще бъдат управлявани и интегрирани във финансовата система. Това означава по-добро интегриране на тези рискове в пруденциалната рамка на ЕС и оценяване на пригодността на съществуващите капиталови изисквания за зелените активи. Ще бъде разгледан и начинът, по който финансова система на ЕС може да допринесе за повишаване на издръжливостта спрямо климатичните и екологичните рискове, по-специално по отношение на физическите рискове и щетите, причинени от природни бедствия.

Екологизиране на националните бюджети и изпращане на правилните ценови сигнали

Отчита се ключовата роля на националните бюджети за прехода. Използването в по-голяма степен на зелени инструменти за бюджетиране ще спомогне да се пренасочат публичните инвестиции, потреблението и данъчното облагане към екологичните приоритети и премахването

на вредните субсидии. Комисията също така ще работи с държавите членки за наблюдението и установяването на референтни показатели за зелените практики за бюджетиране. Така ще се улеснят оценяването на степента, в която годишните бюджети и средносрочните фискални планове отчитат екологичните съображения и рискове, и извличането на поуки от най-добрите практики. Прегледът на европейската рамка за икономическо управление ще включва позоваване на зелените публични инвестиции в контекста на качеството на публичните финанси. Това ще оформи дискусията относно начините за подобряване на фискалното управление на ЕС. Резултатите от дискусията ще послужат за основа на всички евентуални бъдещи стъпки, включително начините за третиране на зелените инвестиции съобразно фискалните правила на ЕС, като същевременно се запазват защитните мерки срещу рисковете за устойчивостта на обслужването на дълга.

Добрепланираните данъчни реформи могат да стимулират икономическия растеж и издръжливостта спрямо климатичните сътресения и да допринесат за по-справедливо общество и справедлив преход. Тези реформи имат пряка роля, като изпращат правилните ценови сигнали и предоставят подходящи стимули за устойчиво поведение от страна на производителите, ползвателите и потребителите. С Европейския зелен пакт ще се създадат условия на национално равнище за широкообхватни данъчни реформи, като се премахнат субсидиите за изкопаемите горива, като се пренасочи данъчната тежест от труда към замърсяването и се вземат под внимание социалните аспекти. Необходимо е да се осигури бързото приемане на предложението на Комисията относно ставките на данъка върху добавената стойност (ДДС), така че държавите членки да могат да използват по-целенасочено ставките на ДДС, за да отразят повишените екологични амбиции, например в подкрепа на биологичните плодове и зеленчуци.

В ход е оценяването на съответните насоки относно държавната помощ, включително насоките за държавна помощ в областта на околната среда и енергетиката. Насоките ще бъдат преразгледани, за да се вземат предвид политическите цели на Европейския зелен пакт в подкрепа на икономически ефективния преход към неутралност по отношение на климата до 2050 г., и ще направят по-лесно постепенното извеждане от употреба на изкопаемите горива, по-специално тези, които замърсяват най-много, като се гарантират еднакви условия на конкуренция на вътрешния пазар. Преразглеждането ще бъде също и възможност за премахване на пазарните пречки пред въвеждането на чисти продукти.

Мобилизиране на научните изследвания и насърчаване на иновациите

Новите технологии, устойчивите решения и революционните иновации са от решаващо значение за постигането на целите на Европейския зелен пакт. За да запази конкурентното си предимство в областта на чистите технологии, ЕС трябва да увеличи значително широкомащабното внедряване и демонстриране на нови технологии в различните сектори и в рамките на единния пазар, като изгради нови иновативни вериги за създаване на стойност. Това предизвикателство не е по силите на отделните държави членки. Програмата „Хоризонт Европа“, в синергия с други програми на ЕС, ще има основна роля за привличането на национални публични и частни инвестиции. Най-малко 35% от бюджета на „Хоризонт Европа“ ще бъдат заделени за финансиране на нови решения за климата, които са от значение за осъществяването на Зеления пакт.

Пълният набор от налични инструменти по програма „Хоризонт Европа“ ще подкрепи необходимите усилия за научни изследвания и иновации. Четири „мисии на Зеления пакт“ ще спомогнат за осъществяването на широкомащабни промени в области като адаптирането към изменението на климата, океаните, градовете и почвите. Мисиите ще обединят широк кръг от заинтересовани страни, включително регионите и гражданите. Партньорствата с промишлеността и държавите членки ще съдействат за научните изследвания и иновациите в областта на транспорта, включително акумулаторните батерии, чистия водород, стоманодобива с ниски нива на въглеродни емисии, кръговите биотехнологични сектори и архитектурната среда. Общностите на знанието и иновациите под егидата на Европейския институт за иновации и технологии ще продължат да поощряват сътрудничеството между висшите училища, научноизследователските организации и предприятията във връзка с изменението на климата, устойчивата енергетика, храните за бъдещето и интелигентния, екологичен и интегриран градски транспорт. Европейският съвет по иновациите ще осигури финансови средства, капиталови инвестиции и услуги за ускоряване на бизнеса за стартиращи предприятия с висок потенциал и МСП, за да могат те да осъществят пробивни иновации по линия на Зеления пакт, които бързо да достигнат световните пазари.

Конвенционалните подходи обаче няма да бъдат достатъчни. Съсредоточавайки се върху експериментирането и работата в различни сектори и дисциплини, програмата на ЕС за научни изследвания и иновации ще следва системния подход, необходим за постигане на целите на Зеления пакт. Чрез програмата „Хоризонт Европа“ местните

общности ще участват в усилията за постигане на по-устойчиво бъдеще, в инициативи, които имат за цел съчетаването на обществения интерес и технологичния напредък.

Достъпните и оперативно съвместими данни са същината на иновациите на основата на данни. Тези данни, съчетани с цифрова инфраструктура (например суперкомпютри, изчислителни облаци, свръхбързи мрежи) и решения за изкуствен интелект улесняват вземането на основани на факти решения и разширяват капацитета за разбиране и справяне с предизвикателствата, свързани с околната среда. Комисията ще подкрепи усилията за извличането на максимални ползи от цифровата трансформация в подкрепа на екологичния преход. Непосредствен приоритет ще бъде увеличаването на способността на ЕС да предвижда и управлява екологични катастрофи. За да постигне това, Комисията ще обедини европейските научни и промишлени върхове постижения, за да разработи изключително прецизен цифров модел на Земята.

Активизиране на образованието и обучението

Училищата, институциите за обучение и университетите са в състояние да ангажират учениците, родителите и по-широката общественост с промените, необходими за успешен преход. Комисията ще подготви европейска рамка за компетентностите, която да подпомага развитието и оценяването на знанията, уменията и нагласите по отношение на изменението на климата и устойчивото развитие. Освен това Комисията ще предоставя помощни материали и ще улеснява обмена на добри практики в мрежите на ЕС на програмите за обучение на учители.

Комисията предприе действия, за да предостави на държавите членки нови финансови ресурси с цел повишаване на устойчивостта на училищните сгради и дейности. Тя засили сътрудничеството с Европейската инвестиционна банка и създаде по-силни връзки между структурните фондове и новите финансови инструменти, така че да се привлекат инвестиции в размер на 3 милиарда евро за училищната инфраструктура през 2020 г.

Активното преквалифициране и повишаване на квалификацията са необходими, за да се извлекат ползите от екологичния преход. Предложеният Европейски социален фонд плюс ще играе важна роля, като ще подпомогне работниците в Европа да придобият уменията,

които са им необходими, за да преминат от западащи сектори към разрастващи се сектори и да се приспособят към новите процеси. Програмата за умения и Гаранцията за младежта ще бъдат актуализирани, за да се повиши пригодността за заетост в екологосъобразната икономика.

„Зелена клетва: не вреди“

Всички действия и политики на ЕС следва бъдат обединени, за да може ЕС да осъществи успешен и справедлив преход към устойчиво бъдеще. Инструментите на Комисията за по-добро регулиране предоставят солидна основа за това. Въз основа на обществени консултации, на установяването на екологичното, социалното и икономическото въздействие и на анализи за това как са засегнати МСП и кое стимулира или пречи на иновациите, оценките на въздействието допринасят за вземането на ефикасни решения на политиката при минимални разходи в съответствие с целите на Зеления пакт. В оценките също така системно се разглежда съгласуваността между действащото законодателство и новите приоритети.

За да подпомогне работата си за установяване и отстраняване на несъответствията в действащото законодателство, Комисията приканва заинтересованите страни да използват наличните платформи, като уебсайтът „Споделете мнението си – Облекчете товара“, за опростяване на законодателството и установяване на проблемните случаи. Комисията ще разгледа тези предложения при изготвянето на оценките, оценките на въздействието и законодателните предложения за Европейския зелен пакт.

В допълнение, въз основа на резултатите от неотдавнашния преглед на политиката за по-добро регулиране Комисията ще подобри начина, по който насоките и инструментите за по-добро регулиране разглеждат въпросите, свързани с устойчивостта и иновациите. Целта е да се гарантира, че всички инициативи, свързани със Зеления пакт, постигат своите цели по най-ефективния и най-малко обременяващ начин, а всички други инициативи на ЕС са на висотата на „зелената клетва“ да не се нанасят вреди. За тази цел в обяснителния меморандум към всички законодателни предложения и делегирани актове ще се включва специален раздел, в който се обяснява по какъв начин

всяка инициатива утвърждава този принцип.

ЕС КАТО СВЕТОВЕН ЛИДЕР

Глобалните предизвикателства, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, изискват глобален отговор. ЕС трябва да продължи да популяризира и прилага в световен мащаб амбициозни политики в областта на околната среда, климата и енергетиката. Той трябва да развие по-силна дипломация по линия на Зеления пакт с цел да убеди и подкрепи останалите да поемат своя дял в подпомагането на по-устойчивото развитие. Като дава убедителен пример и предприема последващи действия с помощта на дипломацията, търговската политика, подкрепата за развитие и други външни политики, ЕС може да бъде ефективен застъпник. Комисията и върховният представител ще работят в тясно сътрудничество с държавите членки за мобилизиране на всички дипломатически канали, както двустранни, така и многостранни, включително Организацията на обединените нации, Г-7, Г-20, Световната търговска организация и други съответни международни форуми.

ЕС е ангажиран да продължи да гарантира, че Парижкото споразумение ще остане основната многостранна рамка за справяне с изменението на климата. Тъй като делът на ЕС в световните емисии намалява, съпоставимите действия и увеличените усилия от страна на други региони ще бъдат от решаващо значение за ефективното посрещане на глобалното предизвикателство, свързано с изменението на климата. Дебатът относно амбициите в областта на климата следва да се засили в съответствие с разпоредбите на Парижкото споразумение за редовен преглед и актуализиране. Конференцията на страните в Глазгоу през 2021 г. ще бъде важен етап преди глобалния преглед през 2023 г. На нея ще бъде направена оценка на напредъка по отношение на постигането на дългосрочните цели. След доклада по Програмата на ООН за околната среда относно разликите по отношение на емисиите за 2019 г., е очевидно е, че понастоящем нивото на амбиция в световен план е недостатъчно. ЕС следва да се ангажира по-активно с всички партньори, за да увеличи колективните усилия и да им помогне да преразгледат и изпълнят своя национално определен принос и да разработят амбициозни дългосрочни

стратегии. Това ще се основава на по-голямата амбиция на самия ЕС.

Успоредно с това ЕС трябва да засили двустранните отношения с партньорските държави и при необходимост ще създаде иновативни форми на ангажираност. ЕС трябва да продължи сътрудничеството с икономиките на страните от Г-20, които са отговорни за 80% от емисиите на парникови газове в световен мащаб. За подобряване на нивото на действията на международните партньори в областта на климата са необходими специфични географски стратегии, които да отразяват различния контекст и местните потребности, например за настоящите и бъдещите големи източници на емисии, за най-слабо развитите страни и за малките островни развиващи се държави. Освен това ЕС работи със световни партньори за развитието на международни пазари на въглеродни емисии като ключов инструмент за създаване на икономически стимули за действия в областта на климата.

ЕС ще постави акцент върху подкрепата за непосредствените си съседи. Екологичният преход за Европа може да бъде напълно ефективен само ако непосредствените съседи на ЕС също предприемат ефективни действия. В ход е работата по Зелена програма за Западните Балкани. Комисията и върховният представител също така предвиждат редица силни партньорства в областта на околната среда, енергетиката и климата с държавите от Южното съседство и в рамките на Източното партньорство.

Срещите на върха между ЕС и Китай през 2020 г. дадоха възможност за засилване на партньорството между ЕС и Китай по въпросите на климата и околната среда, по-специално в подготовка на заседанието на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие и конференцията на страните в Глазгоу.

По същия начин предстоящата всеобхватна Стратегия за Африка и срещата на високо равнище между Африканския съюз и Европейския съюз през 2021 г. следва да поставят въпросите, свързани с климата и околната среда, сред основните направления в отношенията между двата континента. По-специално алиансът

между Африка и Европа за устойчиви инвестиции и работни места ще се стреми да отключи потенциала на Африка за бърз напредък към екологична и кръгова икономика, включително устойчиви енергийни и продоволствени системи и интелигентни градове. ЕС ще засили ангажираността си към Африка за по-широко внедряване и търговия с устойчива и чиста енергия. Енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност, са от ключово значение за преодоляване на разликите в достъпа до енергия в Африка, като същевременно се постига необходимото намаляване на емисиите на CO₂. ЕС ще стартира инициатива „НатурАфрика“ за справяне със загубата на биологично разнообразие чрез създаване на мрежа от защитени територии за опазване на дивата флора и фауна и за предлагане на възможности за местното население в зелените сектори.

В по-общ план ЕС си поставя задачата да използва своите дипломатически и финансови инструменти, за да гарантира, че зелените съюзи са част от отношенията му с Африка и с други партньорски държави и региони, по-специално в Латинска Америка, Карибския басейн, Азия и Тихоокеанския басейн. ЕС следва също така да засили текущите инициативи и да се ангажира с трети държави по междусекторни въпроси, свързани с климата и околната среда. Това може да включва прекратяване на глобалните субсидии за изкопаеми горива в съответствие с ангажиментите на Г-20, постепенно премахване на финансирането от многостранни институции за инфраструктура за изкопаеми горива, укрепване на устойчивото финансиране, постепенно отпадане на всички нови строежи на въглищни електроцентрали и действия за намаляване на емисиите на метан.

Освен това ЕС отчита, че глобалните предизвикателства в областта на климата и околната среда са значителен фактор за увеличаване на заплахите и източник на нестабилност. Екологичният преход ще промени геополитиката, включително световните икономически и търговски интереси и интересите, свързани със сигурността. Това ще създаде предизвикателства за редица държави и общества. ЕС следва да работи с всички партньори за увеличаване на издръжливостта спрямо климатичните и екологичните промени, за да се предотврати превръщането на тези предизвикателства в източник на конфликти, продоволствена несигурност, разселване и

принудителна миграция, и да се подкрепи справедлив преход в световен мащаб. Неразделна част от идеите и действията на ЕС по външни въпроси, включително в контекста на общата политика за сигурност и отбрана, следва да бъдат възможните последици за политиката в областта на климата.

Търговската политика също може да подкрепи екологичния преход на ЕС. Тя служи като платформа за сътрудничество с търговските партньори за действия в областта на климата и околната среда. В търговските споразумения на ЕС непрекъснато се утвърждават ангажиментите за устойчивост, по-специално по отношение на засилването на действията в областта на изменението на климата. Комисията също така повишава усилията си за изпълнение и прилагане на ангажиментите за устойчиво развитие, произтичащи от търговските споразумения на ЕС, и тези усилия ще бъдат допълнително задълбочени с назначаването на главен служител по въпросите на търговията. Що се отнася до изменението на климата, всички скорошни споразумения на ЕС включват обвързващ ангажимент на страните да ратифицират и прилагат ефективно Парижкото споразумение. Комисията ще предложи зачитането на Парижкото споразумение да се превърне в основен елемент за всички бъдещи всеобхватни търговски споразумения.

Търговската политика на ЕС способства за търговията и инвестициите в екологични стоки и услуги и насърчава съобразени с климата обществени поръчки. Търговската политика също така трябва да гарантира лоялна, справедлива търговия и инвестиции в суровини, от които се нуждае икономиката на ЕС за зеления преход. Тя може да спомогне за справяне с вредни практики като незаконната сеч, да засили регулаторното сътрудничество, да популяризира стандартите на ЕС и да премахне нетарифните бариери в сектора на енергията от възобновяеми източници. Всички химични вещества, материали, храни и други продукти, които влизат на европейския пазар, трябва изцяло да отговарят на съответните норми и стандарти на ЕС. ЕС трябва да използва експертния си опит в областта на „зелените“ регулации, за да помогне на партньорите да разработят правила, които са толкова амбициозни, колкото правилата на ЕС, като по този начин се улесни търговията и се подобрят опазването на околната среда и смекчаването на последиците от изменението на климата в тези държави.

В качеството си на най-големия единен пазар в света ЕС може да определя стандарти, които да се прилагат в рамките на световните вериги за създаване на стойност. Комисията е поела ангажимент да продължи да работи върху нови стандарти за устойчив растеж и да използва своята икономическа тежест за оформянето на международни стандарти, които са в съответствие с амбициите на ЕС в областта на околната среда и климата. Тя ще работи за улесняване на търговията с екологични стоки и услуги, в двустранни и многостранни форуми, и в подкрепа на отворените и привлекателни пазари в ЕС и по света и за устойчиви продукти. Тя ще работи със световните партньори, за да се гарантира сигурността на ресурсите на ЕС и надеждния достъп до стратегически суровини.

Политиката на ЕС за международно сътрудничество и партньорство следва да продължи да способства за насочването както на публични, така и на частни средства за осъществяване на прехода. ЕС и неговите държави членки продължават да бъдат водещите в света донори на помощ за развитие и осигуряват над 40% от световното публично финансиране в областта на климата. Тъй като публичните средства няма да са достатъчни, ЕС и неговите държави членки ще координират подкрепата си за привличане на партньори, за да преодолеят недостига на средства чрез мобилизиране на частно финансиране. В предложението си за инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, Комисията предлага да се определи целева стойност от 25% от неговия бюджет за цели, свързани с климата. Комисията ще подкрепи и ангажимента за насочване на национални публични финансови ресурси с цел подобряване на инвестиционния климат и за принос от страна на частния сектор. Тази дейност следва да бъде придружена от възможности за понижаване на риска на инвестициите в устойчиво развитие чрез инструменти като гаранции за финансиране и смесено финансиране.

За да привлече международни инвеститори, ЕС цели да запази водещата си роля в усилията за създаване на финансова система, която подкрепя устойчивия растеж в световен план. ЕС следва да надгражда върху международната платформа за финансиране за устойчиво развитие, която

беше създадена неотдавна, за да се координират усилията за екологично устойчиви финансови инициативи, като таксономии, оповестявания, стандарти и обозначения. Комисията ще насърчава също така обсъжданията на други международни форуми, по-специално на G-7 и G-20.

ЕВРОПЕЙСКИ ПАКТ ЗА КЛИМАТА

Участието и ангажираността на обществеността и навсяки заинтересовани страни е от решаващо значение за успеха на Европейския зелен пакт. Политиките за радикална промяна са ефективни само ако гражданите участват пълноценно в тяхното разработване. Хората са загрижени за работните си места, за отоплението на своите домове и за покриването на ежедневните си разходи и институциите на ЕС следва да се ангажират с тези проблеми, за да може Зеленият пакт да постигне успех и да осигури трайна промяна.

През 2020 г. Комисията постави началото на Европейски пакт за климата, който е съсредоточен върху три начина за ангажиране на обществеността с действия за справяне с изменението на климата. На първо място, с него ще се насърчават обменът на информация, вдъхновението и повишаването на общественото разбиране за заплахата и предизвикателствата, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, както и относно начините за борба с тях. Ще се използват множество канали и инструменти за това, включително събития в държавите членки, организирани от Комисията. Второ, хората следва да разполагат с реални и виртуални пространства, чрез които да изразяват идеите и творчеството си и да работят заедно за амбициозни действия както на индивидуално, така и на колективно равнище. Участниците ще бъдат насърчавани да се ангажират с конкретни цели за действия, свързани с климата. На трето място, Комисията ще работи за изграждане на капацитет за улесняване на инициативите на местно равнище във връзка с изменението на климата и опазването на околната среда. Информацията, насоките и образователните модули могат да спомогнат за обмена на добри практики. Комисията ще гарантира, че въпросът за екологичния преход заема важно място в дебата за бъдещето на Европа.

Пактът за климата ще се основава на поредица от граждански диалози и граждански събрания, организирани от Комисията в целия ЕС, както и на ролята на комитетите за социален диалог. Комисията ще продължи да работи за оправомощаване на регионалните и местните общности, включително на енергийните общности. Градското измерение на политиката на сближаване ще бъде засилено, а предложената Европейска инициатива за градовете ще съдейства на градовете да се възползват максимално от възможностите за разработване на стратегии за устойчиво градско развитие. Конвентът на кметовете в ЕС ще продължи да бъде централна сила. Комисията ще си сътрудничи с него, за да продължи да предоставя помощ на градовете и регионите, които желаят да се поемат амбициозни ангажменти по отношение на политиките в областта на климата и енергетиката. Той ще продължи да бъде основна платформа за обмен на добри практики относно начините за осъществяване на промени на местно равнище.

Комисията също така е готова да намали въздействието си върху околната среда като институция и като работодател. През 2020 г. тя представи цялостен план за действие, за да изпълни от своя страна целите на Зеления пакт и да постигне неутралност по отношение на климата до 2030 г. Тя призовава всички останали институции, органи и агенции на ЕС да работят с нея и да представят подобни амбициозни мерки.

Освен Пакта за климата, Комисията и държавите членки следва да положат усилия, за да гарантират, че всички налични инструменти за планиране в областта на Европейския зелен пакт се използват по съгласуван начин. Най-важните от тях са националните планове в областта на енергетиката и климата и предложените стратегически национални планове за прилагане на общата селскостопанска политика. Комисията ще гарантира, че те са подходящи за целта и че държавите членки ги прилагат ефективно, и при необходимост ще използва инструменти като европейския семестър.

Европейските фондове, включително за развитието на селските райони, ще помогнат на селските райони да използват възможностите в кръговата икономика и биоикономиката. Това ще намери отражение в дългосрочната визия на Комисията за

селските райони. Комисията ще обърне специално внимание и на ролята на най-отдалечените региони в Европейския зелен пакт, като има предвид тяхната уязвимост по отношение на изменението на климата и природните бедствия и техните уникални активи: биологичното разнообразие и възобновяемите енергийни източници. Комисията ще ускори работата по инициативата „Чиста енергия за островите в ЕС“ с цел разработване на дългосрочна рамка за ускоряване на прехода към чиста енергия на всички острови в ЕС.

Комисията и държавите членки следва също така да гарантират, че политиките и законодателството се прилагат ефективно и постигат заложените цели. Прегледът на изпълнението в областта на околната среда ще играе решаваща роля за прецизното определяне на ситуацията във всяка държава членка. Комисията представи и нова програма за действие за околната среда, която допълва Европейския зелен пакт и включва нов механизъм за мониторинг, за да се гарантира, че Европа продължава да изпълнява своите екологични цели. Комисията също така ще създаде информационно табло, с което да наблюдава напредъка по всички цели на Европа, свързани със Зеления пакт.

Тя ще предложи преразглеждане на Регламента относно Орхуската конвенция с цел подобряване на достъпа до административен и съдебен контрол на равнище ЕС за гражданите и неправителствените организации, които имат опасения относно законосъобразността на решенията, които имат въздействие върху околната среда. Комисията ще предприеме също така действия за подобряване на достъпа им до правосъдие пред националните съдилища във всички държави членки. Тя ще насърчава също така действията на ЕС, неговите държави членки и международната общност за повишаване на усилията за борба с престъпленията срещу околната среда.

Европейският зелен пакт поставя началото на нова стратегия за растеж на ЕС. Той подкрепя прехода на ЕС към справедливо и благоденстващо общество, което отговаря на предизвикателствата, свързани с изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, като подобрява качеството на живот на настоящите и бъдещите поколения.

renew europe.

ТОВА ИЗДАНИЕ СЕ РЕАЛИЗИРА С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА ГРУПАТА НА "ОБНОВИ ЕВРОПА" В
ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ